

VIATA ȘI TRAIUL SFINTIEI SALE

*Parintelui nostru Nifonă, patriarhulă Țarigradulă, care
aă strălucit între multe patemă și ispite în Țarigrad și în țara
Muntenăscă, scrisă de chir Gavriil protul, adegă măi ma-
rele Sfetagorei.*

Blagoslovit Dumnezeu, carele aă dat
noao a înțelegere sfintei scripturii și lucrurile
ce s'aă făcut den neființă în ființă, ca un dar
mare a lui Dumnezeu, căruia nimenea nu-ă
poate să-ă numere măria saă mulțimea carea
n'are număr; că cu căt vom mărturisi cin-
stea și mărirea sfintii sale, cu atăta măi mult
să înmulțeste. Decă să nu ne lenevim spre
lucrurile cele bune, ce cu mare nevointă să
ne păzim a le umplea, carea ne tocnescă o lup-
tare neadormită, și să ne gătim spre asculta-
rea minunilor celor prea înfrămsetate ale lui
Dumnezeu; că iată că nice pre noi nu ne-aă
lepădat sfintia sa de părinții noștri cei de

demult, ca să nu uităm, ce viața și minunile cele ce au făcut ei ni le-au arătat cu scriptură, și traiul lor l-au înfrământat. Dereptă aceea acelă dar cumă era dentăiū așa și acum nu se mai înpuținază, după cuvântul ce au grăit Dumnezeul nostru Iisus Christos într'acesta chip zicând: Eu sântă cu voi până în sfrășitul vécului. Pentr'acéia nu să schîmbă nici într'aceste vremi de la ceia ce-l cercă cu tot de-dinsul, ce spre lauda lui Dumnezeu Tatălul celui ceresc, iată și acum și tot-deuna den destul să înbogățește și să înmulțește Biserică lui Dumnezeu, și să înfrumșetază cu précuvioșii și îngăduitorii săi, cum s'ară zice că să înpodobește ca cu nește pietri scumpe și cu mărgăritariū, sau ca co o cunună înpletită, cu multe féliuri de flori mirositoare. Căror pietri și mărgăritari și flori să închipuiaște și părintelui nostru Niculae, că așa i-au fostă numele sfinției sale dentăiū după sfântul botezū; iară mai apoi deca s'au înbrăcatū în haine călugărești fu chie-mat Nifon, carele s'au fórte nevoit să petrécă viiața cu îngăduința lui Dumnezeu; și să umplu și asupra sfinții sale cuvântul care au zis Dumnezeu cătră Ieremiea prorocul: Mai nainte până nu fuseși născut, te-au (m) sfin-

țitū și mai nainte dă zămislirea ta te-am cunoscut întru Izrailiténi, și te-am pus întru prăznuire. Direptū acéia iată și sfințiea sa s'aū pus astă-dī înaintea nóstră și ne chiamă spre prăznuire, pre carelel-aū arătat și l-aū crescut la arătare ostrovul cel lăudat, carele să chiamă apelapov, ce iaste tuturor vestit, dentru care multe féliuri de izvór prea înțelepte ale învățăturilor s'aū vărsat și fu de mare laudă pentru sfinții părinți carii dentr'acel ostrov multī s'aū arătat făcători dè minuni. Dentru care și acest sfântū și prea înțeleptū și înfrămșetăt cu cuvinte, sfințiea sa părintele nostru Nifon s'aū arătat; de acărui viață și traiū, iată ni să apropie și cuvântul, ce să socotim prea amăruntul începătura și sfârșitul, că se cade și rădăcina și odraslele ce aū crescut să le spunem și să le arătăm: pre tatăl sfinției sale chîema-l Manuil, iar pre porecle ũ zicea Harip; iară pre mumă-sa o chîema Maria, ómenī de neamū mare și de rudenie boerească, izvorând cu toată avérea și lauda și cu lucruri bune în țara Dalmații. Decī încă fiind el la moșia lui slugă credinciosă în curtea lui Gheorghie, domnul Dalmații, și vătah de copii den casă fu părăt și muzevirit de Manea Hlapen,

Manuil
Maria

Gheorghie

Manea
Hlapen

Psl. 33

care avea acest nume de neamul său, și-l băgă în pușcărie și vrea să-l piarză. O jale iată, fiind om dreptu fu clevetit de vrăjmași ca să piae. Ce Dumnezeu cel ce izbăvește toți dreptii den mórte, cum ȃice și scriptura, acela aũ mântuit și pre acesta, cu meșteșugul doamnei Irinei den țara Dalmații, că-l trimise pe suptu cumpăt cu cărți la un frate al ei ce-l chiema Thoma, care era voivod în ostrovul Pelipovului; iară voivodul deca l-aũ văđut îndată l-aũ priimit cu mare cinste, și așa s'aũ mântuit de mórte. Iar de nașterea lui așa fu că acolo într'acel ostrovũ să împreună nuntei tată său Manuil de luo o jupănésă ce o chema Mariea, de care am ȃis mai sus, fată de boiari mare, cu care aũ făcut 2 coconi și o fată, și mult să nevoia în viața sa, cu tótă credința întru tóte bunătățile, și așa să pristăvi cu pace. Iar jupănésa-i lui Mariea cu multe vărsări de lacrimi și jale aũ rămas pentru bărbatul ei, pe cum iaste obiciaiul firei omenești; iar pentru coconi ce-i rămăsese, ea tot să mai întorcea și să mai mângăia de acea plângere multă și avea multă usrădie pentru dănșii. Decí pre cel mai mare îl déde la domnũ să slujască, iar pre Nicolae îl dédela un dascal să învêțe

carte; iar fata o opri la dansa pentru mângăierea. Deci Nicolae atăta avea dar de învățatură, cât în puțină vreme întrecu pre toți cei ce era cu dinsul la învățatură și atăta era ascuțit la minte cât tótă dăscălia filosofului o aũ străbătat cu înțelepciunea sa; după acéa aũ nemerit la un părinte călugărũ, pre carele îl chîema Ioasafũ, dascal și providețũ, de la care a învățat și mai bine toată învățtura și de la dănsul aũ înbrăcat și haine călugărești și fu chîemat Nifonũ, și puținel petrecundu la dinsul să mută de la dinsul într'altă lature, ca se vază și traiul sfinților și prea cuvioșilor părinți, de la cariĩ aũ adunat tóte bunătățile, ca și albina cea nevoitóre, carea stränge tóte florile cele bune, care-s de trébă și de cinste lui Dumnezeu și domnilor și tuturor ómenilor. Așa și într'acesta chip s'aũ arătat și sfinția lui cu nevoință și spre dorința lucrurilor celor bune să împunge ca acelaș ac ca și albina; și ore unde auzia că să nevoiaște cineva întru lucrĩ bune, îndată mergea acolo pentru să vază lucruri desevrășit; și nice odată n'aũ greșit, nici ostenéla lui nu-ĩ era îndeșertũ, după cum đice Pavel Apostolul: cei ce

pohtia acéa aũ și dobăndit, că auzi de un părinte anume Zahariea, carele lăcuia în cetatea Nartei, om sufletescũ și plin de toate bunătățile, știindũ carte grecéscă și slove-néscă, care venise den Sfetagora de la mănăstirea Vatopedului, veni la dinsul cu plecat smerenie și ispovedi cătră dinsul toată taina sa, și-l priimi să-ı fie tată sufletescũ; iar el déca văzu firea lui cea smerită l-aũ luat la sine și-l făcu călugărũ desăvrășit; că mai nainte numai ci avea începătura călugării de la fericitul Ioasafũ provide-țul, cum s'aũ đis de acestũ lucru mai sus, și nepregetându l-aũ și dieconit Mitropolitul cetății Nardiei, pre care l-aũ hirotonit fericitul și marele Nicolae patriarhul Iustiniianiei cei dentăiu și al tuturor Bulgarilor și al Sărbilor și al Arvaniei și al altor laturı, pre carele l-aũ chiemat ispravnicul cetății Linardiei de la Țarigrad în țara Ohridului la Iustiniiania cea mare; că într'acea vréme tóte laturile și cetățile și satele era fugite de la bisericile Țarigradului pentru al optulea săbor, care vrură să-l facă la Florința latinii cei deșerți de minte; deci tóte bisericile pravoslavnicilor să tocmia de la marea

aiceafu că-
lugăr desă-
vrășit

8 sobor la
Florința

biserică, a Iustinianii cei mari, care ăaste în țara Ohridului. Iară Zahariea și cu Nifon puțină vreme lăcuindu acolo, vrură să mērgă în țara Alcudonului, cărora mulți li se înpreunară întru soții și purcēsără de la Iustinianii, unii pre uscat, iar alții în vase pre mare, și sosiră la o cetate mare, pre nume Dracea, carea ăaste în țara Alculunului, și acolo s'aū suit în cetatea Cruiei, fiindu de la Dracea ca la 6 mile de loc, și aū mersū la Gheorghie ispravnicul Albaniei, căruia îi zicea Schederbegū, și-i priimi cu mare bucurie și cu dragoste că încă mai nainte auzise elū de vieța lor, ci să-i fie lui duhovnic și învățatoriū și îndireptatoriū tuturor oamenilor și tocmitoriū mântuirii tuturor; iar pre Nifon cu blagoslovenia arhiereului cetății Cruiei l-aū preoțit acolo, că și pre acel arhiereū îl hirotonisi iar fericitul Nicolae patriarhul. Decī nu după multă vreme cu voea lui Dumnezeū, mulțimea păcatelor, fu trimis păcătoșilor toiagul învătăturii cel de fierū după cuvântul prorocului, ca pentru învățatura certării să-l întórcă iar cătră înțelepciune cea întrégă: să rădicarā Turcii de la răsărit și cuprinserā toate laturile spre apus,

Ps. 2.

să rădicarā
Turcii

tocma pân la marea Ochianului și până la Alvania, și tot ce afla tăia, prăda și aprindea. Decî ómenii văzându spaimă ca acéia și gróză fugiea cine încätro putea, unii la mare, alții pre înpeșterile munților și ale pámêntului; iară fericiții părinți, văzându lucruri ca acéstea, aduserăși aminte de cuvântul lui Pavel apostolul carele đice: dați loc mâniei, așijderea și de cuvântul Isaiei prorocul, carele aú đis: pășiți oamenii miei și întrați în cămara vóstră și să vă ascundeți puțunel pân va tréce mâniea lui Domnului Dumneđeú, și aú lăsat Avania și aú venit iar la mare cetate a Ohridénului; și întrará în cetate și aflară înlăuntrul cetății o mănăstire mare și vestită a Precestei și petrecea în mare mângăiare. Și eși pretutindenea véste de laudă bunătăților Zahariei, că era darulú lui Dumnezeú cu dinsul. Decî într'acéia vréme rămasă văduvă biserica cea mare a Ustinianii cei dentăiú, carea era patriarșie, pentru pristăvirea sfinției sale părintelui Niculae patriarhul, și trimise la sfinția sa părintele Zahariea cu mari rugăciuni ca să ia cărma șfintei bisérici, iară sfinția sa nici într'un chip nu vru; ci ne avêndu ce face pentru rugăciunea

Isaia 26 da-
ți-î în laturi

clirosului și a năroadelor fu și fără de voe patriarhu tuturor Bulgarilor, Sirbilor, Arbănașilor și altor laturi. Și ședă spre scaunul cel naltă ca o lumânare spre sfêșnic; și aș păscut foarte bine bisérica cea mare a Ustiniiei cei dentăiū; și i-aș cărmit pre toți și i-aș îndireptat cum se cade cu învățătura legi creștinești, ci să cuvine Arhierelui; și nu fu lumină numai într'acea lature, ce toată lumea aș luminat, pentru ale căruī bunătăți, toți lăuda pre Tatăl cel cerească. După acéia nu trecu multă vreme, ce iară să întâmplă înpiedecare rea și cuprinse scrăbă și întristăciune mare biserica Iustiniianiei: că fu trimis de la Țarigrad Marco Xilocarav de Amiră împăratul turcescă să fie patriarhu la Iustiniianea cea mare; și aș scos pre Zaharia patriarhul den scaun. Acéste făcu împăratul, când avea dragoste fôr-

Marco patriarhul fu pus, iar Zaharia cerca dreptatea sa.

te mare cătră Marco. Decī Zaharia patriarhul lășă scaunul și mērse la Țarigrad denpreună cu fiu săū cel sufletesc, cu Nifon, ca să-și afle vina, pentru care fu scos den scaun; o jale, că dacā aș sosit la Țarigrad, nu zăbovi vrēme multă, ci să războli, întru care boală își déde sufletul în mâinele lui Dumnezeu, și-l griji fericitul Nifon, ca pre un tată sufletesc

și păstoriu al său ce era, și cu mare jale îl îngropă, luându-și blagoslovenie de la dănsul, cum se cade, împreună cu toți câți era acolo. Deci Nifon lăsă Tarigradul și mersese la Sfetagora, că foarte (dorea) sufletul lui să viețuiască într'acel sfânt loc, ca și cerbul de isvó-rele apelor, care dor cu voea lui Dumnezeu, curându-l-a dobândit, și a mersu cătră

mérsără la Stagora părintele chir Daniil protul, carele ținea cărma a tótă Sfetagora, de la care a luat blagoslovenia; și a mersu la mănăstirea lui Hariton și a îmblat pe la tóte peșterile și chiliile, și pre la toate schiturile céle mari și céle mici, care sântu împrejurul Cariei, și a cerșut rugăciune și blagoslovenie de la toți părinții cei sufletești, și s'a în-dulcit de învățăturile lor și a învățat de

la peșter la Crit la dinșii sfatú bun; și a mers în peșteră la Crit, și acolo a aflat niște călugări nevoindu-să cu fapte bune și cu multă răbdare postindu și ajunându, cari să hrăniă numai den lucrul mâinilor sale, și să lipi de dinșii. Și Nifon hrănindu-să și el den meșteșugul scrisorii, că scriia fórté bine și frumos, și așa petrecu acolo cu dinșii multă vréme; și de acolo fu chemat la mare lavră a sfântului Atanasie dăscăle-

cătoriuul sfântului munte al Atonului, și petrecu acolo mai bine de un an. Decî de acolo aũ mersu la mănăstirea Dionisatului pentru învățatura smerenii; la carea mănăstire cu mare bucurie l-aũ priimit, și să plecă cu totul obiciaiului și tocmeliî mănăstirei, și s'aũ făcut de căt toți mai mic; și toată poslușania cu dragoste o umplea, căt eși în tóte laturile lauda bunătăților lui. Decî să întâmplă de rămase într'acea vréme biserică cea mare a Solonului văduvă de arhieru, și cercară cetățeniî denpreună cu clirosul bisericii pretutindenea să afe undeva om ca acela care să pótă fi harnic unui lucru ca acesta, și de învățatura bisericii și al cetății. Iară Dumnezeu cel ce aũ dis, ca să strălucescă lumina dentunerecũ și lucrurile cele de taină la aiave să să descopere, acela nu vru mai multũ să fie ascunsă cetatea carea sta în vrăful muntelui, ce aũ arătat bunătățile lui aiave; și măcarũ ce să îndoia a priimi cinstea arhieriei pentru frica greotății și lauda cea deșartă a aceștii lumî, luo și fără de voe cărma arhieriei și numai de căt s'aũ aprinsũ cu ravna cea bună spre învățatură și spre

Cor. 4 zaot.
176

fu pus st. ar-
hieru la
Solon

îndireptarea cea bună a biséricii, învățându pre toți ca se ție tocmealele sfinților apostoli și a sfinților părinți, și să să ferească de nedirepțăți, și să să nevoiască în ascultarea sfintei și dumnezeestii liturghii, întru carea aducă preoții pentru oameni jertvă necruntă și cinstită lui Dumnezeu, împreună cu toți sfinții, rugându-să să vă împreuneaze lui Hr.; așijdirea zicea milostenie să nu să lipsască de la voi, ce de pururea să aveți cătră săraci și cătră văduve și către năpăstuiți și cătră cei neputérnici, cătră striini și cătră cei den temniță, cătră flămânzi și cătră cei goli, și tuturor celor lipsiți să le dați den destul și neoprit; pentru ca și voi pre cestu pământu să dobândiți însutitu mai multu, iară întru împărăția ceriului viața cea de véci, după cum au zis Domnul nostru Is. Hs.; și să vă feriți de toate spurcăciunile și hicleșugurile, ca să fie cu voi toată sfințirea. Așa tot-deuna avea învățatură fără de leane, până cându și spre mai mare scaun și cinste vru Dumnezeu să-l nalțe; că déca puseră pre sfințiea sa arhiereu la Solon, nu trecu vréme multă, ci să pristăvi fericitul Simeoan patriarhul Tarigradului.

fu st. patri-
arh Tari-
grad

Deci să adunară toți arhierii den eparhia patriarhului, ca să alégă om de cinste spre aceea treabă, să înderepteaze bisérica lui Dumnezeu, și aleasără pre fericitul Nifon, însă nu oamenii, ce judecata lui Dumnezeu, și să închinară toate năroadele și mulțămia lui Dumnezeu pentru dinsul; iară arhierii umplându toate lucrurile asupra sfinții sale, hirotonitu-l-au cu cinste ce i se cădea și l-au pus în scaunul patrierșesc, și i să închinară toți ca unui stăpân, și lound blagoslovenie de la dănsul să dusără carii pre la lăcașurile lor cu mare bucurie și veselie. Iară sfinția sa deca aŭ luoat cărma mumei bisérici lor, numai de cât chiemă pre toți ca cu o trămbită cătră lauda lui Dumnezeu și cătră folosul atot lucru cel bun, ca se ferescă credința cea bună și să fie întrégă și alésă de plévele și de neghina ereticilor, de la carii s'aŭ depărtat toată sfințirea, că n'aŭ vrutŭ să ție învățatura apostolilor și a sfinților părinți, ce s'aŭ închipuit cu totul ovreailor, carii n'aŭ vrutŭ să ție proorociile sfinților prooroci și ale sfinților patriiarși, pentru care lucru s'aŭ și înpuținată dela dinșii toate minunile și toate jertvele, că s'aŭ lepădat de Dumnezeu;

pentru aceea le-aŭ venit asupra toată mânia, că cum iaste credința fără de fapte moartă, așa și faptele fără de credință sânt moarte. De aceasta nevoindu-se în toată vremea, pre mulți aŭ înderptat cu învățătura pre calea dreptății, și fu tuturor cine cum îl vrea, ca să câștige și să dobândescă pre toți, după cuvântul lui Pavel apostol. Iară diavolul, cel ce nu iubéște binele, văzindu atăta îndireptare păcătoșilor, carii scăpa den meșteșugurile și ficleşugului său, nu putu răbda rana și slăbiciunea, cu carea să junghe ca cu o țapă ascuțită, puseși înprotiva sfinții sale, și află omeni pre voea sa, și-i îndemnă asupra sfinții sale, și au înpletit pizme hiclene și cu(m)pără atâtea de multe cât l-aŭ scos den scaunul patrierșesc. O pizma diavolului, iată dece lumina întuncă bisérica lui Dumnezeu a totțiitoriul. Iară sfințieasa eșind den scaun lăuda numele Domnului cerescă pentru toate lucrurile câte i se întâmplase, și mέρse la Sozopol(ui) Elispondului, carele era aprópe de mare, și acolo era și o mănăstire a sfințului Ioan Preditici (naintemergătorul), și să priimi la mănăstire de petrecu împreună cu călugării vieată mai predesupra fierei omenéști, pentru care fu vestit și

fu st. părăt
și scos den
patrierșie
dentăi

lăudat în toate laturile atăta cât venia toți de pretutindenea la sfinția sa de lua învățatură de folosul sufletelor sale, că tuturor le tocmea mântuirea cea sufletească, și mergea toți pre la casele lor îndereptați și cu mare bucurie lăudându pre Dumnezeu și pre sfântul Nifon; pentru care lucru cu ajutoriul lui Dumnezeu iar fu chemat la scaunul sfinții sale cu mare cinstete de tot nărodul. Deci iar străluci luminat soarele celū neapus și încălzia pe toți cu veselia învățaturii sfinții sale. După acesta nu trecu vrēme multă, ce iară nu putu răbda vrăjmașulū dieavolul să vază lumina învățaturii sfinții sale, ce să aprinse cu pizmă spre izgona sfântulū, și aū îndemnatū oamenii de aū mersū de l-au părăt la Amira împăratulū Turcescū și-l trimise la pază în cetatea Odriiulū; și acolo s'au sălășluit la o biserică a sfântulū apostolū și mai dentăiū mucenicū Stefan arhidiacon. Deci nici acolo n'au schimbat luptarea și podvigul său, în carea era deprinsū, adecă cu ajutorul și cu ruga și cu alte fapte bune, ce încă mai vrătos să nevoea să umple toată tocmeasa, întru carea fusese deprins. Pentru care lucru cu îndrăznire vom putea zice, că

fu st. chemat iar la scaun

fu st. scos a doua oră den scaun

eși vésťea bunătăților sale preste tot pământul, cât să auzi și în țara Rumănescă, și înțelese și Dumnul Radul Voivodul, carele și aduse și-l văzu cu ochii săi, și-l pricepu bărbat desevrășit și la chip și în cuvinte și în fapte, și să miră multu de bărbăția minții lui, și rugă pre sfîntul ca se vie în țara lui, că-l pohtește țara foarte tare; iară sfîntul zise: Doamne mărilea ta, vezi însuți goana și paza ce o am eū de la vrăjmașii cei adevărați ai lui Dumnezeū; dar eū cum voiū putea veni în țara ta. Iară Domnul zise: nu purta grija aceasta, ce o lasă să fie asupra mea. Sfîntul patriarhū zise: cum știi fă. Și îndată trimise Radul Vodă la împărăție de cerșu pre cestū păstor mare, și nu i se înfrămse voea, ce se împlu, că i-l déde împăratul; și trimise degrabă de aduse sfîntul în țara sa, și-i déde toate pre mână, zicându-i: eū să domnescū, iară tu să ne îndereptezi și să ne înveți légea lui Dumnezeū, și să fii tată și păstoriū mie și tuturor oamenilor și solitoriū la Dumnezeū. Iară sfîntul află turma neplecată și neascultătoare, și biserica izvrătită și cu obiceiure réle și nesocotite, și chiamă pre toți egumenii de la toate mănăstirile țării Ungro-

cerșu Radu
vodă prest
la împărăție

hirotoni 2
episcupî

vlahii și tot clirosul bisericii, și făcu săbor mare deînpreună cu Domnul și cu toți boarii, cu preoții și cu mirenii, și slobozi izvoare de învățatură limpede și necurmat, și le spunea den sfînta scriptură, și-i învăța pre toți și-i adăpa cu apa milei credinței cei adevărate: grăea-le den pravilă și de leage, de tocmirea bisericii și de dumnezeștile slujbe, de domnie și de boerie, de mănăstiri și de biserică, și de alte rânduri de ce trebuia; și tocmi toate obiceiurile pre pravilă și pre așazăământul sfinților apostoli. Decî hirotoni și 2 episcupî, și le dăde și eparhie hotărât, care căt va birui, și-i învăța cum vor purta grijă și cum vorû paște oile cele cuvântătoare, carele sânt date și în sémă, ca se se înderepteze toată țara de la arhieriei. Iară Domnului zise: ție, Doamne, să cade să îndereptezi pre cei strămbi cu judecată tare și înfricoșată și dréptă după cuvântul lui Dumnezeu, carele au zis cătră Moisie îngăduitoriul său și cătră toți feciorii lui Israilü grăind: Iată v'am dat légea mea și judecata și îndereptarea în mâinele voastre ce-s nu fățarești, nici a mic, nici a mare, nici avăduvă, nici avenetic, nici pre cel săracü să nu-l miluești cu judecata, nice de cel bogat să te rușinezi și să-i făță-

rești, că judecata iaste a lui Dumnezeu; iară în sfînta Evanghelie zice: Nu judecați în fățarie, ce judecați pre direptate; și iar aū mai zis Dumnezeu Israeliténilor: De veți păzi légea mea și veți umbla după poruncile méle și le veți face, da-vă-voiū ploae în

Levit. gl. 26 Vrémee ei, și pământul va da roada sa, și pomii poamele lor, și vă vor rămănea rămășiți den presosala grăului și a vinului, și vă va prisosi vin încă și până în vrémee arăturii și păinea o veți mânca cu sațiu, și veți lăcui în țara voastră cu biruință și cu tărie mare, și voiū da pace într'ansa și oști nu vor trece pren ea, și veți birui pe toți vrăjmașii voștri și vor cădea înaintea voastră, și vor birui 5 de ai voștri pe 100 de vrăjmași, iar 100 pre 1000, și voiū căuta spre voi cu milă, și vă voiū blagoslovi și vă voiū înmulți, și voiū pune légea mea pre voi, și eū vă voiū fi voaă Dumnezeu, iară voi veți fi mie omenii miei. Iar de nu veți asculta, nici veți face poruncile méle, nice vă veți pleca, pune-voiū pre voi sécetă și lipsă și sămănaturile voastre le veți sămăna în zadar, și ostenéla voastră o vor mânca vrăjmașii voștri, și voiū întoarce

fața mea despre voi, și veți cădea voi înaintea vrăjmașilor voștri, și le veți fi robi, și vă vor stăpâni vrăjmașii voștri, și veți peri nefiind goniți de nimea, și voiți face de vă va fi ceriul ca de fier și pământul ca de aramă, și toată vrătutea voastră să va pune în zadar, și pământul nu va da roada sa, nici pomii nu vor face poame, și voiți trimite asupra voastră fiară sălbatică de pre pământ, de vă vor mânca, și vor înpuțina și pre voi și dobitoacele voastre, și veți peri de sabia tuturor limbilor care vor veni asupra voastră, și va fi țara voastră pustie, și curțile voastre pustii, și deca vă veți dezlupi de mine, și eu mă voi dezlupi, și mă voi depărta de voi, așa grăiaște Domnul sfântul Israil. Acestea și alte multe ca acestea învățături îi vățaden sfînta scriptură; și încă mai zicea: beția și curvia cu totul să să lépede de la voi și să să deșradăcinéze, că aș zis apostolul: nunta iaste curată și pat nespurcat, iară curvarilor și precurvarilor va judeca Dumnezeu. Pentru curvie să înecă lumea cea dentăiu, iară mai apoi și Sodomul cu 5 orașe să prăpădi și arse cu foc și piatră puciosă, pentru sodomia, adecă căci

curvea cu parte bărbătească, că acolo să arată capul spurcăciunii cei mari. Deci, fraților, fugiți de curvie și de toată necurăția, cum zice Pavel și umblați după curăție, ca să vedeți pre Dumnezeu: acéstea zic voa să le păziți, deca voă iaste voea să moștenați împărăția cea ceréscă. Iară pizmașul dieavolul văzând învățătură folositoare de sufletu ca acéstea nu putu răbda, ce face multe meșteșugure și hicleșugure, ca să gonéscă pre fericitul Nifon den țara Panoniei, cum și făcu în chip ca acésta: O vai și amar că-î zise domnul Radul Vodă denpreună cu boiarii: pase și eși den țara noastră, că viața și traiul și învățăturile tale noi nu le putem răbda, că strici obiceiurile noastre. Iară sfântul Nifon deca auzi așa nește cuvinte nebune și turbate ca acéstea să miră și zise: nu așa, Doamne, nu așa, ce te îndireptéză după légea lui Dumnezeu, și pre tine și pre boiari, ca nu cumva să porniți și să aduceți mânia lui Dumnezeu asupra voastră și în țara voastră, că văz că fără legile voastre curând va să se sloboază pre voi; iară mie nimic nu-mi iaste de acéstea ce-mi ziceți voi, că puterea și tăria mea iaste légea ce fără de rușine și fără fățarie

goni Radu
Vodă pre
st. den țară

mustrară
st. pre Ra-
du Vodă
căci au mă-
ritat pre so-
ru-sa după
Bogdan

grăescă înaintea Măriei tale și boiarilor tuturor, că pre suru-ta carea o ai măritat după Bogdan fără lége, având elă muere cu lége, și o au lăsat fără de nici o vină, și au luat pre soru-ta: el iaste curvariū și soruta ca o précurvă; ce-î despartî, și dă bărbatului muiarea sa, și potoléște mănia lui Dumnezeū mai înainte până nu se pornéște pre voi. Iară acéste cuvinte foarte ațatară și măniiară inima Domnului, și îndată goni pre sfîntul denaintea sa, și porunci să nu-l mai bage niminea în samă, nice să-l socotiască, nici să-l cinstiască. Iară

Psl. 145

Dumnezeescul Nifon nimic nu băgă sémă, nici grijia de aceéa, ce-și punea nădédjdea spre Dumnezeū, după cum zice prooro-

gstrp. gl. 17

cul: Nu vă nădăjdireți spre domni, nici pre fii omenești. Dumnezeū trimisă corbul de hrăniea pre Ilie proorocul, așij-

Dan. gl. 14

direa păzi cu bucate pre Daniil proorocu cu Avacum; în chip ca acesta păzi și hrăniea pre acesta, că un cocon de boiari ce-l chie- ma Négoe, care era mai mare peste vânători, și așa făcu Dumnezeū den céle amară dulci și den cele pizmașă cu prietniciū, că aducea bucate de hrana sfîntului, și aiave și într'ascuns cu îndemnarea lui Dumnezeū fără nici o témere. Iar fericitul Nifon îl întâ-

Négoe pre
st.

ria cu învățăturile sale ca se crească și să se înalță în toate faptele cele bune, și să se rădice în noroc bun și să fie plăcut înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor; cum mai apoi cu rugăciunea sfinții sale să umplură amândouă. Iar Radul Vodă tot ținea pizmă neschimbat pre sfântul și nu putea folosi nimic, nici cu frică, nici cu alte amăgele, până iar să plecă el sfântului cu smerenie și-l chemă în taină și zise aceste cuvinte amăgitoare, grăindu-i așa: părinte, iartă-ne sfinția ta și aibă și sfinția ta ertăciune de la noi, și să-ți dăm avuție câtă ți-va trebui, și să n'aibă părere rea nici pre mine, nici pre boiari, și pentru însurarea lui Bogdan încă nu te mesteca, că el ũ luat blagoslovenie de la alți sfinții arhieriei; iar tu pasă cu pace ore unde vei vrea și roagă pre Dumnezeu pentru mine, și unde vei lăcui, eũ tot voiũ purta grijă pentru hrana ta, și ce-ți va trebui tot îți voiũ trimite. Atuncea răspunse sfântul cu îndrăznelă și ca unui om prost îi zise: o Radule Radule, tu și priiatenii tăi cu multe rugăciuni m'ați adus în țara voastră și m'ați pus să vă învăț legea lui Dumnezeu. Decă de v'am învățat ceva rău și fără de lege spuneți voi și mărturisiți fără

eși den țară st. și merse la St. agora

de legile méle, iar de faceți voi fără de lége, cum și la arătare și aiave vă vedeți și vă arată faptele voastre, căce mă gonniți fără de dreptate den țara voastră, căce v'am spus adeverința; ce eū însă mă voiū duce după cuvântul vostru, iar voi rămăneți în păcatul vostru, și pre mine iar veți să mă căutați, în vréme care nu mă veți afla, ce veți să muriți în păcatul vostru, și nu va să fie cine să vă ajute într'acea vréme. Și déca zise așa eși den țară, și veni la locul care-î porunci Dumnezeū, cum și lui Avraam acela în Eliu; iar acesta iar trecu pren Machidonia și pren Thutelia, și merse în sfîntul munte carele să chieamă Aton, ca se se petrécă acolo, în locul carele iaste fâgăduit călugărilor; și cum mérse acolo, îndată să prinse de lăcaș în sfînta și marea mănăstire a Vatopedului, și cei ce doria căștigară și dobândiră pre cela ce-l jăluiea, și să bucurară și mulțămiră lui Dumnezeū, pentru acestū lucru; și deca auziră mérgea toți dentr'acel sfîntū munte cu userdie ca la un izvor curător de vieață, de la care toți își meștea băutură de veselie trupéscă și sufletéscă. Și lăcui sfîntul într'acea mănăstire mai multū de 1 an; și într'atāta vreme lăcui sfîntul a-

colo, pre 2 den frați, cariî mersese cu
densul, trimise-î cătră Dumnezeu; iar pre
marir pos-
lușnicii
sfîntului de
moarte și
de muncă. al treilea lăsă-l să mérgă în cetatea Solo-
nului, și-l întări cu rugăciunile sale, ca să
se sfințescă cu sfârșitulă mucenicilor, ca-
rele și dobândi, și pătimind multe munci
să sfârși pentru légea, și dobândi cu-
nună în trei vită cu postul, cu asculta-
rea și cu munca, iar multu pătimașul
seu trup, al lui Macarie, că așa chiema
pre acelū mucenic, și fu îngropat în So-
lon, iar sufletul dăntuiăște acum cu în-
gerii în cer. Decî Dumnezeescul Nifon pri-
cepu că va să fie aproape și petrecania sa,
și se bucură sufletéște și să veseli, și luo
cu sine poslușnicul cariî rămăsese, pre Ioa-
safū, și trecu muntele céea parte și merse
merse st. la
Dionisat la mănăstirea Dionisatului și să prinse
de lăcaș acolo, că și mai nainte acolo lă-
cuise, și Dumnezeu încă vru să-și săvră-
șască sfîntul viața acolo. Iară cât petrecu
acolo, în toate era tocma cu alți frați, și
cu mănăcarea și cu postul, și cu oste-
néla și fără de prégetū, atăta cât le era
altor frați rușine de smerenie și de ne-
voință a lui; că era tuturor chip de învă-
țătură și de muștrare, și să nevoea spre toa-
te poslușaniile, și tuturor fraților la toa-

zri smere-
nie st.

te slujbele le ajuta, la moară mergea de măcina și la magherniță ajuta, și la magupie așijdirea, și la alte poslușanii la toate, atâta cât striga ostenințele lui, cum și eu l-am vădut făcându lucruri ca a-céstea; și ce ași putea spune smerenia sa cea multă și ostenințele lui, că nu spun numai frații carii sânt lăcuitori într'acea mănăstire, ci și alții dentr'alte mănăstiri denprejur: toți spun și mărturisesc că era nevoitor spre slujbe și spre ispovedanii, și spre pocăință, și spre curăție, și pre alții pre toți îi certa și-i învâța zicându: amar, fraților și părinților, celuea ce-l va afla moartea nepocăit, că în iad nu iaste pocăință; și pre mulți i-au scos tocma den gura dieavolului, și pre mulți den păgăni, turci, armeanî, papiștaști și de alte erese, aū întors de i-aū botezat și i-aū uns cu sfîntul mir, și i-aū adus în credința cea adevărat a pravoslaviei mai mult de 4000 de suflete; iar pre căți mișei aū miluit și săraci, și căți aū scos den robie, zic că aceea n'aū număr, așa era de milos-tivă și bună tuturor și Dumnezeescu dreptu. Și Dumnezeu proslăvi pre cel celū proslăviea, și-l chiemă la sine; iară sfîntul cunoscund cu adevărat trecerea sa dentr'acéstă lume, i să

aū botezat
păgăni și
aū întors
iritici

bucură sufletul foarte, și îndată chiemă toți frații, și le spuse de vremea petrecării sale; și cum îl chiemă Hs. la împărăția ceriului cea gătită și-i blagoslovi cum iaste obiceiul, și să ertă cu toți, și arătă cătră toți dragostea, iar nu pizmă, și căți făcuse lui rău și năcază, și căți era blestămați pre toți îi ertă și-i deslegă, ca un ucenică adevărat al lui Hs., cu al că-

să pristăvi
st. zri itecl-
nia lét e
gad pres-
tavisea

ruea trup și sînge să și priceștui; și așa își dede sufletul în mâinile sale și a o lumina luminilor cerești, în carea iaste Hs., și ce era den pământ pământului lăsă, și cu multe cântări dela toți călugării den toate mănăstirile muntelui Atonului să îngropă trupul lui cu mare cinste în luna lui Avgustă în 12 zile, când era cursul anilor dela zidirea lumii 7016. Și apuse zarea denaintea atot ochiul, și rămasă între toți frații plângere și tânguială fără de mângăeare, și nu era nici unul dentr'ânșii cari să nu fie vărsat lacrimi pentru lipsirea părintelui și învățătorului celui bun a toată lumea. Iar Iosafă poslușnicul lui Nifon iubitorului de Dumnezeu lăsă toată jalea și întristarea, nevoindu-se să umple porunca părintelui său, și mēse numai de căt în Țarigrad, și tocmi

toate poruncile sfântului foarte bine, și pătimi acolo multe munci pentru légea; iar apoi îl și arse în foc Turcii, și să învrednici și el cetei mucinicilor; că și de acésta încă mărturisise sfântul Nifon mai nainte, ca și de țara Muntenéscă, când zise cătră eghemonul Radu grăind așa: văzū, zice, pogorându-se pre voi și pre țara voastră, pentru netocmirea bisericii și pentru mulțimea fără de legilor voastre, mânia lui Dumnezeu. Decii deca eși fericitul Nifon den țara Panoniei, nu trecu vréme multă, ce căzu eghemonul Radu într'o boală groaznică și cumplită, și alte răutăți multe îl încungiurară, și nu se mai ușura nevoile, ce dece mergea, de aceea i să mai îngreua grijile, și să scorniră în țară răutăți și gâlcevi și bisericii netocmire; și să sfârși Radul Vodă

muri Rad
Vod

întru în niște tâmplări réle ca acéstea. Iar mai nainte de petrecania sa el căuta pre sfântu, cum zisese el, și nu-l afla, ce era sufletul lui plin de frică și de cutremur; și atuncea pricepură toți că se umplu cuvintele sfântului, care zisese mai nainte de Radul Vodă și de țara Muntenéscă. Iară trupul Radului Vodă îl îngropară în mormântul care-lū făcuse în tinda bisericii în mănăs-

mănăstirea
den Dél.

tirea den Dél, unde iaste hramul sfîntului Nicolae făcătoriul de minuni, carea o zidise den temelie în domnia sa tot de piatră cioplită, și stâlpii ușilor și ferestrelile tot de marmură, cum se vede și acum biserică frumoasă și minunat; iar a o zugrăvi el n'aŭ apucat, ce apoi s'aŭ zugrăvit cu porunca lui Négoe Vodă cu văpsele și cu aur. Deci după moartea lui, boiarii nu se putea voi pre cine vor pune Domn: că unii zicea să fie cesta, iar alții ba cela, și era gălcévă și cértă între

Mth. gl. 12
zac. 46.

dinșii, după cuvântul Evangheliei, ce zice: cându se va împărți casa adăns iaș atunce să va pustii; și așa fiind ei înpăricheați rădicară caznă asupra lor, pentru păcatele lor, cum zisese sfîntul Nifon, și puseră Domn

pusără pre
Mihnea
Domu

în scaunul țarei pre Mihnea feciorul Dracei Armașul. Și cum apucă domnia, îndată să dezbracă lupul de pielea ôei și-și astupă urechile ca aspida și ca vasiliscul, iar arcul și-l încordă și găti săgeți de săgeta, și sabia și-o fulgera, și mânia și-o întăria spre rane, și prinse pre toți boiarii cei mari și aleși, și-i munci cu multe munci și cumplite și le lua toată avuția, și să culca cu jupănese(le) lor și cu fete(le) lor înaintea ochi lorlor. Deci unora le-aŭ tăiat nasurile și buzele, pre alții i-aŭ

spânzurat, și pre alții i-au înecat; iar el să înbogăția și creștea ca chedrul până la ceriū și-și împlă toată voea sa. Iară pre un neam, carele era mai alesū și mai temătoriū de Dumnezeū, căruea era numele de moșie Banovții, adecă Băsărăbeștii, el cu multe amăgele și șutéle, și gréle jurământuri să lega cu boiarii carii era de acel neam, că nu-i va omorî, nici nu le va face nici o nevoe, și făcu și cărți de jurământ și de afurisanie; iară elū în toate zilele săpa groapa și cugeta cum va putea face să-i piarză și neamul lor, ca se nu se mai pomenescă în țara Panoniei. Iar rugăciunea sfîntului Nifon nu-l slobozia nici nu-l lăsa se le facă nici un răū, ce toate meșteșugurile céle hicléne ale lui, ca nește păiajenî să strica. Iar el fiindū îndemnat tot de răutate firei sale, chiemă pre Stoican svétnicul lui cel mai mare, și întră numai cu dinsul în pimnița domnescă, și scoasă pre pimnicerî afară; iar cu voea lui Dumnezeū rămasă un copil, care era și elū de acel neam, spre care făcuse sfat să-l piarză, și déca văzu pre nedireptul Domn că întră în pimniță, el să umplu de frică și de groază, și neavând unde fugi întră într'o bute sacă de se ascunse, că așa tocmi Dum-

merse Mihnea Vodă în pimnița domnescă de făcu sfat cu Stoican.

băsrăbeștii
trecură
Dunărea

nezeu. Și cum intră în pimniță Domnul cu Stoicanu, începură a se sfătui cum și în ce chip vor face să piarză pre acel neamă, cugetându că în pimniță nu iaste nimeni să-i auză. Decii deca obrășiră sfatul, chie-mă pimnicerii și le zise se le dea să bea vin, de unde va fi mai bun; și deca băură, eși Domnul și Stoican den pimniță veselă, gândindă că n'aū auzit nimeni sfatul lor cel hiclén. Decii după dinșii eși și copilul furis, și nu spuse nimănui nimic, ceși căuta tréba și slujba lui, până află vréme și prilej de spuse părinților lui și neamului său celui mai mare toate lucrurile și hicleșugurile călcătoriului de jurământ Domnă. Decii deca auziră așa, și cunoscură că săntă adevărate cuvintele lui, ei să adunară de se sfătuiră, și luară avuție și oameni cât putură, și trecură Dunărea de ceea parte, și scăpară toți de cursa Mihnei Vodă, călcătoriul de jurământ; că era Dumnezeu cu dinșii, și rugăciunile sfîntului Nifon patriarhul, și nu putea nimenilea să se potriviască lor, ca și lui Moisi marele proroc. Iar zvăpăiatul Domn deaca auzi de pribegia lor, de părere rea i se schimbă firea, și bucuria i să întoarse întristăciune, și-și arată mânia și urgia

spare Mih-
nea Volă
Bistrița

ce avea spre dinșii. Și atăta nimic nu putea să le strice nimic, ce în pizmă le-au ars curțile, și casele le-au răsepită, iar căți au aflat de acel neam rămași, pre toți i-au muncit cu multe munci: pre unii i-au și omorât; și Mănăstirea lor, carea o făcusă ei pre riul Bistriții, din temelie o au răsipit; și biserica sfinților Apostoli, carea o zidise Négoe socotitoriul lui sfințu Nifon, să fie de îngroparea morților, iară o au sfărămat; încă și pomii i-au tăiat și i-au dezrădăcinat; și rădică mare goană asupra acelu neam blagoslovit; iar preoților de pren satele lor tuturor le-au tăiat nasurile, spre batjocura bisericii; și să ispitia și să sfătua să arză toți egumenii de pre la toate mănăstirile, și alte răutăți multe vrea să facă. Ce Dumnezeu, cel văzătoriu de inimă și de cugete, nu vru să lase să cază direpții în mâinile muncitorilor, ce-i mântui de moartea cea cumplită. Decii acei boiari direpți, pre cari i ferise Dumnezeu den mâinile muncitoriului, de cari s'a zis mai sus, merșeră la împărăție și spuseră împăratului toate răutățile Mihnei Vodă; iară împăratul deca auzi așa, și înțelese că sântă cuvintele lor adevărate, fă-

puse împă-
ratul pe
Vlad Vodă
Domn

jură Vlad
Vodă den-
preună cu
boiarii

cu sfat cu dinșii denpreună, socotindu în
ce chip vor putea face ca se gonască
pre Mihnea Vodă den scaunul țării Pano-
niei, și le puse Domnă pre Vlad fratele
Radului Vod, care fusese Domnă înain-
tea Mihnei Vodă, de care s'aũ spus mai sus,
că ei îl cerșură pre acela de la împăratul.
Decii zise împăratul cătră dinșii: iată eũ vă
daũ pre dănsul în mâinile voastre și pre
voi în mâinile lui; iar pre Dumnezeũ în
mijlocul vostru. Decĩ de veți face voi lui
vr'un hicleșug, saũ de va face el voaã,
Dumnezeũ să vă piarză de pre fața pământ-
tului cu tot neamul vostru. Iar ei ziseră toți:
Amin, și jurară jurământ Vladul Vodă den-
preună cu boiarii înaintea Pașii Dunării, și
le déde împăratul oste mare și purcésérã.
Și déca sosirã la Dunãre, iar făcuse jurã-
mântũ înaintea lui Mehemet Pașa al Dunã-
rii, și zise neamul Băsãrbeștilor: așa de vom
umbla noi cu hicleșug, și de nu vom sluji
Domnului nostru Vladului Vodă în dreptate,
sã piarzã neamul și numele nostru dentr'a-
céstã țarã în vécĩ; și ziserã toți amin. Așij-
direa și Vladul Vodă zise cătră Mehemet
Pașa: de voiũ face eũ vre un răũ acestui neam,
s'aũ vr'un hicleșug, sabia ta să taecapul mieũ
cu mare rușine și să pierzi neamul mieũ den-

tr'acéstă țară; și iar ziseră toți amin. Și așa trecură Dunărea cu toată óstea, și deca trecură, împărțiră óstea în 3 părți, și un pălcu luó Négoe nădăjduindu-se spre ruga sfântului Nifon părintelui său. Iar Mircea feciorul Mihnei Vodă deca întâlése așa, merse pre suptu cumpăt la mănăstirea Cotménéi, carea să chiamă ospățul cel de sara, adecă metohul Cozii; și de năprasnă să făcu gălcévă mare de óstea lui Négoe, și auzindú acéstea feciorul Mihnei Vodă, degrabu numai ci aú scăpat cu un fecioru al lui Stoican, de care s'aú zis mai sus, pre o feréstră, noaptea, desculți, deșcinși și fără ișlice. Iar Négoe îi tăe óstea, iară pre căți nu tăe, pre toți îi prinsă vii, numai ce scăpă feciorul muncitoriului Mihnei și al lui Stoican, desculți și dășcinși, cum s'aú zis mai sus; iar armele le-aú luat, și împacă mănăstirea și călugării de frica ce avea. Iară feciorul Mihnei Vodă aú mersú la tată-seú, și i-aú spus toate cu multe frică; iar elú deca auzi așa să spăre și zise cătră ei: cine aú făcutú voao acésta? Ei ziseră: Négoe vătahul de vânători. Acésta auzind Mihnea Vodă să umplu de frică și zis: de vreme ce făcu puiul leului așa, dară când va veni leul cel mare, ce va face? Și aciiași să sculă den scaun și fugi în țara Ungurésca, și acolo să dășteptă dentr'acea frică;

la Cotméné-
na

fugi Mihnea
Vodă în țara
Ungurésca

iar alții să răspiră pren toată țara Muntenescă și nu era niméni se le ajute; că așa ajută rugăciunea fericitului Nifon, și mânia ceea ce au prorocit sfinția sa s'au umplut. Decii au șezut Vladu Vodă în scaun, și veni toată țara de i se închină, și-i aduseră daruri multe și se întoarsără, iară cine pre la case-și cu mare bucurie. Iară Vladu Vodă cu ajutoriul lui Dumnezeu creștea întru mai mare bucurie, și în bună-tăți și în cinste până cât au ținut sfatul acelui neam drept. Iară Mihnea Vodă au căzut în eresul hulei Duhului Sfânt; că iată cum e tot ținutul Apusului de pudrezeste cu marele rim în erésele sale, și cum au perit al doilea Iulian călcătoriul pentru închinarea idolilor, așa și acesta pentru luptarea Duhului Sfânt; că s'au înprietinit cu Ungurii, și au înpletit mreją hiclénă asupra tânărului Vladu Vodă, și veniră asupra-i; și deca să loviră oștile, iară Danciul marele vornic ajută Vladului Vodă, că era și el de un neam, iar bun și drept, și biruiră pre oastea călcătoriului și hulitoriului Mihnei Vodă, și fugiră toți rușinați în țara Ungurască, și veni mânia lui Dumnezeu pre Mihnea Vodă al doilea Iulian, și fu rănit de vitezul Dumitru Iacșici și muri, pre carele trimisese

când puse-
ră Domn
pe Vladu
Vodă era
de tânăr de
18 ani

să făcu
Mihnea
Vodă pa-
piștaș.

muriră
Mihnea
Vodă ucis

Dumnezeu, ca și pre sfântul mucenic Mercurie asupra păgânului Iulian, și ca sfântul Nistor de au ucis pre Lia, cu ruga lui sfântu Dimitrie; așa și acest Dumitru Iacșici, pentru ruga lui sfântu Nifon, au rănit și au omorât pre urâtul muncitoriul pre Mihnea; și stătu ca Finees în țara Madiamului, pentru Ovréi, și fură lucrurile lui pre îngăduință, așa și acest Dumitru stătu și fu pre îngăduința tuturor, și să opri războiul, și dobândi laudă den neamă în neamă. Iar de Vladu Vodă eși veste mare pretutindinea pentru războiu și de noroc bun până când au ținut sfatul acelu neamă ales de Dumnezeu al Băsrăbeștilor; iară deca lepădă sfatul acelu neamă, și priimi al altora, ca Avesaluom feciorul lui David când s'au sculat asupra tătani-seu, așa și Vlad Vodă au primit sfatul fără de legiuitoriului Bogdan, și seri asupra acelu fericit de Dumnezeu neamă, atuncea pogoră și pre dinsul mânia a lui Dumnezeu: că deca să iuți Vlad Vodă și să ațiță foarte cu mânie mare asupra acelu neamă dreptu, care toc-mise și ijdărăse Bogdan cel fără de lege, pre carele afurisise fericitul Nifon, și l-au lepădat den sfînta biserică, pentru précurvia lui, cum s'auspus în cuvântul mai dentăiu, grăiea

lepădās
Vlad Vodă
de Băsră-
bești și
călcă jură-
mântul

minciunile
lui Bogdan

minciuni cătră Domnu pentru tănărul Négoe zicând așa: Doamne, eă am întălesă cu adevărat că Négoe va se te scoată den scaun, iară tu nevoiaște se-î sfărămî capul, saă se-î tai nasul, saă se-î scoți un ochiu. Decî Domnul foarte îi priimi sfatul lui, părându-i că iaste adevărat și să ispiti să făcă acestă lucru, și trimise să aducă pre acel neam dreptă, pre iubitul Négoe la dănsul; iar alți boiari deca întălăseră, ziseră Domnului: Doamne, părăsește-te de acésta, nu asculta cuvintele lui Bogdană, că Négoe iaste cu adevărat fecior al nostru și n'are întru sine hicleșug, cum știă toți boiarii țării Muntenestî cu toată adevărînța; iară Domnul zise: deca iaste așa, voi-l aduceți și jurați pentru dinsul; iar ei nevoea se-l înpreune să stea cu Bogdan de față, ce el călcătoriul și afurisiul tot-deuna sfătuea pre Domnă spre uciderea lui Négoe și a neamului lui. Așa tot-deuna îndemnănd Bogdan pre Domn, să aprinse cu mănîe spre uciderea lor, și vrea să nu știe nimea de acésta, și de n'ară fi trimis Dumnezeă pre un călugăr, de le-aă spus, pre toți i-ar fi pierdut; ce, cu ajutoriul lui Dumnezeă și pentru rugăciunea sfîntului Nifon, să mântuiră de mănîea și de moartea cea năprasnică și aă scă-

trecură Bă-
sărebeștii
Dunărea

pat la un ostrov, den care au trecut Dunărea, ca Is. Navi Iordanul, și merseră iară la Mehemet pașa, și-i spusără toate patimile câte li s'au întâmplat dela Vlad Vodă. Iar pașa se aprinse cu Dumnezeirea spre răscumpărarea aceluî neamü, măcarü de și era elü păgän, și stränse oaste mare și trecu Dunărea dinpreună cu dinșii, și făcu războiu lângă orașul Bucureștii și birui pre oastea Vladului Vodă. Iar elü văzând oastea lui biruităși căzută, vru se fugă, iar cu înpiedecarea lui Dumnezeü fu prinsu de oastea lui Mehemet pașa, și-l aduseră în București la pașa legat. Iar deca-l văzu pașa zise-i cu locară: o călcătoriü de jurământ, iată să-ți fie după cuvântul jurământului tăü și să taie sabia mea capul tăü, cum să și împlu: că însuși pașa cu mâna lui i-au tăiat capul în oaraș în București supt un păr, cași pre Avesalom, când îl săgetă Ioavü, fiind elü încurcat de păr de ramura unui stejar în lunca Efremului; și să umplu judecata și răscumpărarea lui Dumnezeü cea diréptă, și luoa-ră trupul de-l duseră la mănăstirea den Dealü, carea o făcuse frate-săü Radu Vodă, de-l îngropară. Iar pentru cela ce-i zicea ei pentru pizma, că va se se rădice Domnü casă-l piarză, pre acela Dumnezeü cu voea sa și cu mâna

tăe pașa
capul lui
Vlad Vodă

sa l-aŭ uns și l-aŭ pus Domnŭ, și aŭ zis ca și Eremie proorocul: Mai nainte de nașterea ta te-am sămnat și te-am ales să fii mai mare întru Israilténi. Iar el nici într'un chip nu vrea să se plăce să fie Domnŭ, ce cu glas mare zise cătră tot nărodul: pune-ți altŭ Domnŭ, pre carele veți vrea dinpreună și cu sfatul nostru, iar pre mine mă er-tați că nu voiu fi; iar nărodul striga tot și zicea cătră dinsul: iată nu va Dumnezeŭ să fie altul, nici noi, ce numai tu să fii noao Domnu. Iată și aici să întâmplă, cum și de multŭ în légea veche Saul ș'aŭ eșit din minte, și Ioathan aŭ căzut de sabie, iară David fu rădicat înpărat: decî și Négoe să plecă glasulŭ năroadelor, și luo corona și scaunul(ui) a toată țara Rumănescă, și îndată făcu judecată și dreptate între oameni; și cum rădică David chivotul legii Domnului, așa și Négoe Vodă rădică bisérica cea că-zută, și puse pre Macarie Mitropolit a toată țara Rumănescă Plaiului și Severinului, cu blagoslovenia lui Pahomie Patriarhul de la Tarigrad. Decî dintr'acea vreme până astăzi s'aŭ potolit țara și s'aŭ înpăcat de gâlcé-vă, și bisericile să veseliră, că așa ajuta ruga sfîntului Nifon. Iar Bogdan cel afurisit nu vru să fugă, ce cu judecata lui Dumnezeŭ

rădicară
pre Négoe
Domnŭ.

puse pre
Macarie
Mitropolit

nu-l lăsă pentru muzăviria ce muzavirise pre sfântul Nifon, și pentru hiclénia lui, ce căzu în mréja cea hiclénă și-l apucară ca pre o hiară înșelătoare carea să prinde cu amândoë picioarele în cursă și se vână elū în lațul carele vrea să vâneze pre Négoe, că fugindu de Négoe Vodă ca de un leū déde în Dunăre, și scăpă de corcodel, iar de șarpe fu apucat, și-l duseră la Négoe Vodă, iar el déca'l văzu într'atăta pedépsă zise-î: o vai de tine o caanice, dar căzutu-ți-saū să faci hiclénie ca acésta, că ce nu tei temut de Dumnezeū, cela ce știe și véde toate știutele și neștiutele, dar pentru ce varsă hiclesugul tăū cel fără de lége atăta sänge? Iată de toate te ertū pentru Dumnezeū, și de acum înainte să-te pocăești de răutățile tale, iară avuțiile céle Domnești carele le-ai luoat tu fără dreptate și le-ai ascunsū, să-mi-le spuī și nu vei păi nici o nevoe, iar de nu, păcatul să fie pre capul tăū și pre sufletul tăū, iar el nu vru să spue nimic, că-î întunecase diavolul, cel ce iubiea el, mintea și inima pentru care lucru multe munci au luoat până ce ș'aū datū și sufletul cum i-au proorocit și de acésta sfântul Nifon de iau zis că cu rea morte va se moară Bogdan, iar trupul lui nici fiérite, nici

prinseră pe
Bogdan

trupul lui
Bogdan

paserile nici pământul nu l'aŭ putut mânca. ce numai ce s'aŭ pojorlit și aŭ negrit întru răutatea tuturor, și pierdu Dumnezeŭ pre toți vrăjmașii lui Négoe Vodă, și i-aŭ plecat suptŭ picioarele lui, și toate avuțiile i le-aŭ descoperit, și pământul izvorî bunătate și rod, și mulțamiea toți lui Dumnezeŭ pentru Domniea lui, căci că s'aŭ spodobit a eve a vedea Domn ca acela. Deciŭ îi veni cuget și gândŭ bun Dumnezeescŭ în inima lui ca și mai de multŭ Teodosie cel mic împărat, să mute moaștele sfîntului Ioan Hrisostom de la Cucus în Țarigrad, ca se dea ertare și tămăduire maiceŭ sale Evdozieŭ împărăteaseŭ, într'al aceluia chip să asemănă și creștinulŭ Négoe Vodă, și trimisă den boearii seŭ cei cre-

trimis Né-
goe Vodă
să aducă
moaștelest.
Nifon.

dincioși cu cărți la sfîntul munte al Atotonului să aducă moaște sfîntieŭ sale Părintelui Nifon Patriarhul, ca să curățescă și să tămăduiască greșala Radului Vodă și al altora carii făcuse răŭ sfîntieŭ sale, și fără de vină și déca sosiră boearii la St.gora. mérseră la mănăstirea Dionisatului, și să închinară biséricii cum iaste obiciaiul creștinescŭ și luându blagoslovenie de la părinți déderă cartea Domnului în mâna Egumenu-lui și a bătrănilor, iar ei să închinară, și déca ce-

tiră cartea, socotiră toate pre amăruntul și să mirară toți de acel lucru mare și de cêrerea Domnului cum vor face, și nice într'un chip nu cutezară a îndrăzni spre acel lucru, să-l dea, nici vrea să lasă pre nimea se să apropie să destupe mormântul sfîntului, ce numai să împlură toți de frică și de cutremur, iar sluga cea credincioasă ce era trimis pentru acel lucru, mērse la dinșii, și le zise: sfînți părinți nici o frică de acēsta să nu vă fie, ce se ne ertați că noi ne nădăjduim spre credința Domnului nostru, care are cătră sfînția sa și nimea nu va avea nici o primejdie, nice voi, nice noi, atuncea ei zisără: faceți cum vă iaste voea, și îndată luoă sapa sluga cea mai mare, căruea era numele Danciul logofăt, și chiemāndu credința Domnului său care o avea cătră fericitul Nifon, lepădă toată frica și începu de săpă

dezgropără
moaștele.¹ pănă ajunse de moaștele sfîntului, decii le scoase afară și le băgă într'un secriū de lemnū cu mirosală bună, și să adunară toți călugării de la toate mănăstirile și veniră de se închinară sfîntului și sărută moaștele, mulțămind lui Dumnezeu celū ce aū proslăvit pre robul seū cel mult nevoitoriu, și ziseră: fericita pomenirea ta Nifone îndreptătoriu pă-

rinților, și învățătorul a toată lumea, și aci îș arată Dumnezeu minuni, că vindecă pre un călugăr care era de mulți ani mut, și pre altul de durerea capului, și pre altul de friguri, și pre alții pre mulți de multe fealiuri de boale îi tămădui, decii îl grijiră bine, și cu cinste ca pre un cinstit, și-l trimisără în țara Pano- niei la Domnul Négoe Vodă, și trimiseră cu sfinția sa și pre chir Neofit, om ales și sfântu, asemănându-se părinților celor mai de demultu, carele era den cetate A- hila den Evrosta Elispo(n)d și cu alți călu- gări de la mănăstire, și déca sosiră în țara Rumănescă, degrabă făcură știre Domnu- lui Négoe Vodă, iar el adună totu clirosul biséricii și toți boiarii așteptându pre pă- rintele seü cel sufletescü, și déca sosiră la scaun, iar Domnul cu credința sufletului și a inimii, cuprinse coșciugul cu moaș- tele sfântului în brațe, știind că sânt ale iubitoriului său, și le sărută cu lacrămi și cu multă veselie împreună cu tot norodul creștinescü; și duseră sicriul cu moaștele sfântului cu toți oamenii întru cinstita mă- năstire Délul, unde iaste hramul sfântului și făcătorul de minuni Ierarhu Niculae și-l puseră desupra mormântului Radului Vodă.

aduseră
moaștele
st. în țara
Rumănescă

și făcură bdénie toată noaptea împreună cu Domnul Négoe Vodă rugându-se sfinții sale pentru ertăciunea păcatului Radului Vodă, carele fără de dreptate au lepădat pre sfântul de la sine și l'au gonit den țara sa. Ia ascultați ce făcù Dumnezeu când fu despre sfârșitul utreniei vrând Dumnezeu să arate aiave ertarea păcatului Radului Vodă și al altora, cari îi făcuse nevoe și scârbă sfântului, văzù sânгур Négoe Vodă descoperire ca acésta dela Dumnezeu, unde saú ruptu scoabele céle de fier și acoperemântul mormântului Radului Vodă, și degrabă să desfăcură marmurile, și să ivi trupul din lăuntru al Radului Vodă groznic și întunecatù, plinù de puroi și de puțoare, iată aciiși se deschise săcriul cu moaștele sfântului Nifon, și izvorî dela sfântul izvor de apă, și spălă tot trupul Radului Vodă și-l arătă luminat. și apoi iar înseși toate încuitorile și pietrile singure s'au închis și s'au încuiat ca și mai nainte, și să arătă și Domnul Radu Vodă lui Négoe Vodă și-i făcù mare mulțămire. Pentru lucrul cel de milostenie ce au făcutù pentru dînsul, și aciiși fu un sunet óre ce, și să duse den naintea ochilor lui, iară Négoe Vodă să spăre și-și veni în fire și socoti de minunea

ertarea Radului Vodă

vezi minune

sfintului Nifon cum iaste adevărată ertarea Radului Vodă, și mulțămia lui Dumnezeu de aceasta și sântului Nifon făcătoriul de minuni, cum apoi văzù și cu ochii săi aave trupul Radului Vodă ertat, așijdirea și altă minune făcù sfinția sa, că arată însuși sfinția sa lui Négoe Vodă, și-i zise: fătul mieu Négoe socotéște cu dédinsul, și vezi că toți mă țin sfântu, căce că suntù cu darul cel bun al Duhului Sfântu, și poți sărută cu credința moaștele méle și să umplu îndoitù de dar bun, numai cutare boear, și-i spune și numele carele iaste, n'are credința cătră mine, nici sărută moaștele méle ce ea aminte singur de vezi lucru adevărat, și cum zise așa fu nevăzut, iar Négo Vodă déca se deșteptă căută și văzù pre toți oamenii sărutându moaștele sfintului, iar cela cel spusese sfinția sa, el trecù cu meșteșug ca într'ascunsù și nu-i băgă nimeanî samă, iar Négoe Vodă, déca văzù așa el îl chie-mă la sine și-i zise ce va se fie aceasta că toți boiarii și oamenii sărută moaștele sfintului, iar tu nu vei să le săruți, dară în ce chip hulești pre sfinția sa așa? și îndată-l cuprinse frică și cutremur căt îi mai eșia sufletul, de nu vrea mărturisi pre sfinția

sa că iaste sfântu, și îndată chiemă numele sfântului Nifon și déde laudă, și mulțămire sfinției sale pentru mila ce făcù cu dinsul, și dintr'a cel ceas mare credință avea acel boiaru cătră moaștele sfinției sale, ajijdirea și alte minuni multe și arătări face Dumnezeu în toate zilele cu moaștele prea cuviosului său, și tot cine mergea la dinsul și chiemă numele sfinției sale într'ajutoru, totă vindecarea și sănătate dobândia de la dinsul. Decii Domnul Négoe Vodă văzându că facù moaștele sfântului atâtea minuni déde de făcù sicriul tot de argint curat și-l polei cu aur, și-l înfrumșetă cu mărgăritar frumos și cu alte pietri scumpe și cu jmalțu, și de supra pre plehupă scrise chipul sfântului întregu, iar jos la picioarele sfântului se scrise pre sine îngenunche rugându-se sfinției sale, și-l trimise cu mare cinste la mănăstirea Dionisatului împreună cu sfinția sa părintele chir Neofit Mitropolitul, și cu credincioșii săi boiari, și déca-l dusără la mănăstire, iară călugării de acolo dederă lui Négoe poclon capul sfântului și o mână, și bagloslovenie de la părinții cei sfinți carii era în mănăstire, ca se fie de sfințire și de ajutor Domnului, iară elu primi aceli daruri

cu mare bucurie, ca și Moisi proorocul tablele legii vechi și le purta tot cu sine pre unde mergea; și în curte și în biserică, iară în cale el purta în carătă, ca și Istrail racla legii. Iară în muntele Atonului pre groapa sfântului zidi Biserică frumoasă în numele sfântului Nifon, iar mănăstirea o au înbogățit cu multă avuție, și multe zidiri au făcut și înalte. Iată de aceasta până aici. Iar mănăstirea lui Ariton carea de obște să chiamă Kotlomuz, care o au început a o zidi den temelie Radu Vodă. Négoe Vodă, o au săvrășit, și cu toate frămsețele și podoabele o au podobit den lăuntru și dinafară, iar înprejur o au îngrădit cu zid, și o au făcut biserică sfântului Nicolae făcătoriul de minuni, cu turlă, chili și trapezăria, pimnița, și magupiea, maghernița, grădina, și poartă mică, și mare, bolniță; și ospătărie, și dohirie, jitniță, și vistirie și alte case de toată treaba; iar biserică și chiliile le-au umplut de frumsețe, și le-au săvrășit de acoperemântu, iar biserică și tinda o au acoperit tot cu plumbu, și au pus pe la ferestri cu sticle și o au și târnosit cu bagloslozenia arhiereului și a protului și a altor egumeni de la alte mănăstiri, și făcu

cinste mare tuturor, și-î dăruî cu daruri mari, și-î se duseră, carii-și pre la locurile sale cu mare bucurie, mulțămînd lui Dumnezeu. Așijderea făcu o pristaniște în Ascalun la mare să fie de corăbieari, și o corabie mare, alta mică cu tot ce trebuie, și o aŭ zidit cu zid înprejur, și au făcut o culă cu arme, și cu tunuri să le fie de pază, și alte metohuri cu de toate aŭ zidit și aŭ făcut și bine le-a tocmît, den care are mănăstirea multă venit, și aŭ pus numele ei Lavra cea mare a țării Muntenești. Iară Lavra a lui sîntul Athanasie toată bisérica cea mare cu oltariul și cu tînzile le-aŭ înoit, și aŭ înpreunat plumbul cel vechiŭ cu altul noŭ, și o aŭ acoperit toată de iznoavă, și toată clisérnița aŭ zidit din temelie, și aŭ făcut vase de tréba bisericii de aur și de argint, și zevese cusute cu sărmă de aur prea înfrămsetate aŭ dat, și au făcut și meritic mare câte 90,000 de talere de an. Iar în lavra Iverului a lui sîntu Evthemie făcătoriul de minuni, pre sus pre ziduri aŭ adus apă cu urloiul ca de 2 mile de loc de departe, și cu multă bogăție o aŭ înbogătit. Iar cinstita a lui Dómna Despina dat-aŭ o zăvase cusută tot sărmă de aur și prea

înfrământată, să o pue înaintea sfintei și făcătoarei de minuni Icónei, în carea iaste scris chipul Preacuratei fecioară și maicii lui Dumnezeu Mariea, carea să chiamă Portăriță, carea au venit pre mare la aceea mănăstire cu mare minune, cum să află scris de dinsa. Iar la mănăstirea Pantocrator, au făcut mari zidituri ca și la Ivera, și au dăruit multe daruri în Lavra cea mare, a Hilandarului, iară au adus apă tot ca la Iver. Iar în lăudata mănăstire Vatoped tocmi să se dea milă pre an ca și la lavra lui sîntul Athanasie, și au pus pre făcătoarea de minuni Icóna a Précistii un mărū de aur cu mărgăritar și cu pietri scumpe, și zidi și pimniță mare din temelie; și au înpodobit și în marea mănăstire Xeropotam, că au făcutū o trapezarie din temelie și pimniță. Iar la sîntul Pavel au zidit o culă den temelie, să fie de strajă. Ce vom mai înmulți cuvintele, spuind toate mănăstirile pe rînd, că toate mănăstirile den sîntu muntele Athonului le-au înbogățit cu bani, cu sate, și dobitoace încă le-au dat, și multe ziduri au făcutū, și fu ctitor mare a toată Stagora. Iar biserica cea mare sobornică din Țarigrad au adunat plumbul cel vechiu și au cumpărat și altul

nou încă mai mult, și o au acoperit toată de iznoavă, și toate chiliile den patrierșie le-au înoit, și patrierșiea cu bani și cu multe daruri o au înbogățit, și sîntul munte al Sinaei cu toate vasele bisericii și cu alte daruri multe le-au înbogățit, și au făcut și mertic mare. Iar sfînta cetate Ierusalimula Ierusalimului Sionul, care iaste muma bisericilor, așijderea o au dărui și o au înbogățit denpreună cu toate bisericile den prejurul ei; și alte mănăstiri de la răsarit toate așijderea; și în măgura Misiei mănăstirea Oreiscului, unde sânt moaștele sfîntului Grigorie făcătoriul de minuni, tinda bisericii o au zidit și o au acoperit cu plumbu, și pre tronul cu moaștele au făcut un cerdăcel de piatră, și l-au zugrăvit frumos și l-au poleit; iar pe tronul cu moaștele au pus un covor de mătase, cusut tot cu sarmă de aur; și la metohul aceiași mănăstiri, carea să chiamă Menorlina, au zidit o casă mare să fie de odihna mănăstirii, în carea să face toate slujbele ce trebuea. Iar în Eleda sfînta mănăstire, anume Meteor, o au înbogățit cu multe daruri și multe ziduri au făcut. Așjiderea și în Pethlagonia mănăstirea anume Trescaviț o au înbogățit; și în Machidonie

mănăstirea ce să chiamă Cusnița o aŭ miluit. Iar în măgura Cathesca, carea să chiamă acum Cuceina, multe lucruri aŭ făcut, și alte biserici la toate, și lăcașurile călugărești hrăniea, și făcu și acolo ziduri ca și pre la alte locuri ce vomă mai spune deosebă lucrurile, și mănăstiriri carele le-aŭ miluit, s zicem depreună toate câte sântu în Evrota, în Thrachia, în Elada, în Ahiea, în Eliricū, în Cambania, în Elispod, în Misiea, în Machidonie, în Thetulia, în Sermie, în Lucdonie, în Petlagonia, în Dalmația, și în toate laturile, dela răsărit până la apus, și dela amiază-zi până la amiază-noapte, toate sfintele biserici le hrăniea, și multă milă pretutindinea da și mai vrătos pre cei ci se striina pen pustii și pre peșteri și pre în schituri fără de nice o scumpete îi hrăniea, și nu numai creștinilor fu bună ce și păgănilor, și fu tuturor tată milos-tiv, asemenindu-se Domnului celui ceresc, care strelucește soarele său, și ploă și pre cei buni și pre cei răi, cum arată sfînta Evanghelie. Și mai vrătos în țara Muntenescă mari și minunate mănăstiri au făcut și arhimdria sfîntului și purtătoriului de Dumnezeu Părintelui nostru Nicodimū, carea să chiamă

Tismana Tismana, hramul Adurmirei prea curatei Născătoarea lui Dumnezeu și pururea Fecióră Maria. Toată biserica o aũ acoperit cu plumbu, și alte lucruri aũ obârșit. Iar la mă-

Nucetul Înăstirea den Nucet, unde iaste hramul sântului și marelui mucenic Gheorghie, multe aũ înoit, și pre făcătoarea de minuni Icoană a sfântului mucenic bătut-aũ însuși Négoe Vodă cu cuișoare un măr de aur curat împodobit cu mărgăritar și cu pietri scumpe. Și aũ

icóna de Argeș o pantocratorũ. dus Icoana cea făcătoare de minuni den Tarigrad pre care era sămnat chipul Dumnului nostru Iisus Christos a-tot-țiitorul, carea mai nainte o junghiase un ovréiũ cu hangériul, și cum o junghe îndată eși izvor de sânge den locul hangeriului căt stropi și haínele aceluĩ ovréiũ. Iară el de frică nu vedũ că-i sânt haínele stropite de sânge, ce numai ce vedũ sângele care era pre Icoană. Și așa fiind elũ cuprinsũ de spaímă ca aceasta aruncă icoana întrun puțũ, care era într'o pimniță, că și el în pimniță într'ascunsu junghiase sfânta icoană. Decĩ eși afară ca cându n'arũ și el de acea minune nimică, și cum eși afară îndată-l timpinară niște ómenĩ, și dacă-l vădură, că iaste așa cruntũ de singe pre haíne, îl prinseră și-l întrebară ce va

zriciudo

să fie acésta. Iar elū vădându hainile crunte, îi fu a mărturisi aiave și el minunea Icoanei și alergară toți denpreună la puțu, și scoaseră icoana afară; iar singele tot izvorăia den urma hangeriului, neoprit atăta cât și apa aceea se făcuse roșie de singe. O mari sântu minunile tale, Dómnne Iisuse Christóse Dumneđeul nostru! Care lucru deca vėzu acelū ovreii crezu în Christos fiul lui Dumneđeū și să boteză el cu tótă casa lui; așijdiria și alți ovrei mulți, cari văzură cu ochii lor aceea minune mare, să botezară; pentru care minune iaste pretutindinia scrisă și vestită. Iar mutarea acei icoane din Țarigrad în țara Rumănescă așa fu: că se arătă în vis Dumnului Négoe Vodă acéstă sfântă Icoană și i dīse, să o mute din Țarigrad în țara sa, care lucru și făcu. Iar Radu Vodă multū să nevoie mai nainte să o aducă în țara sa, ca și alte sfinte și Dumneđești icoane și móște sfinte, ce lui nice cum nu i s'au dat; iar cându îi fu ei voia, atuncea și Dumneđeescul lucru s'au sevrășit, și s'au mutat. Pre care cu mare bucurie și mulțămire o aștepta Dumnul Négoe Vodă și cu multă cheltuială o au adus, și deca o au adus, cu dragoste o au primit și i-au făcut cununa tot de aur curat și o au podobit cu mărgăritariū ales și cu alte

cum adus i-
cóna în țara
sa.

spare Mi-
tropoliaden
Argeş şi zi-
di arhim-
drie.

feliuri de pietri scumpe. Şi sparse Mitropolia den Argeş den temeliea ei şi zidi în locul ei altă sfântă biserică tot den piatră cioplită şi neteđită şi săpată cu florî, şi aũ prinsu toate pietrile pe dinlăuntru den dos una cu alta, cu scóbe de her, cu mare meşteşugu şi aũ vrăsat plumbu de le-aũ întărit; şi aũ făcutu pre în mijlocul tinzii bisericii 12 stâlpi nalţi tot de piatră cioplită şi învărţiţi fórte frumos şi minunaţi, cariî închipuescũ 12 Apostoli; şi sfântul oltariũ desupra prestolului încã făcu un lucru minunat cu turlişore vărsate; iar terestriile bisericii şi ale oltariului, céle de desupra şi ale tinzii, tot scobite şi răzbătute prin piatră cu mare meşteşugu le făcu; şi la mijloc o ocoli cu un brău de piatră înpletit în 3 viţe şi cioplit cu florî; şi (aũ) poliit biserica, cu oltariũ cu tinda, închipuind svânta şi nespărţita Troiţe. Iar pre suptũ straşina cea mai de jos înprejurul a tótã biserica făcu ca o straşină tot marmură, albă, cioplită cu florî şi forte scobite şi sepate frumos. Iar acoperemântul tot cu plumbu, amestecatũ cu cositor; şi crucile pre turlle tot poleite cu aur, şi turllele tot cioplite cu florî şi unile făcute sucite şi împrejurul bolte-

X.

lor făcute tot steme de piatră cioplită cu meșteșug și poleite cu aur. Și făcu un cerdăcel denaintea bisericii pre 4. stâlpi de marmură, pestriț foarte minunat boltit și zugrăvit și învălit și acela cu plumb. Și făcu scara bisericii tot de piatră scobită, cu flori și cu 12 trépte semănând 12 seminții ale lui Izrail și pardosi tótă biserica, tinda și altariul împreună și acel cerdăcel cu marmură albă, și o împodobi pre dinlăuntru și pre dinafară fôrte frumos și toate scobiturile pietrilor dinafară le văpsi cu lazur albastru și florile le polei cu aur. Și așa vom putea spune că adevărat, că nu iaste așa mare și sobornică ca Sionul, carele îl făcu Solomon, nice ca sfânta Sofia, carea o făcu marele împărat Iustinian, iară cu frămsețea iaste mai predesupra acelora. Și cum dîse sfințiea sa Nifon patriarhul încă Radului Vodă, că se va muta Mitropolia den Argeș în Târgoviște, ce Radu Vodă nu s'aũ învrednicit a o muta, iară cu Négoe Vodă s'aũ implut cuvântul sfinției sale și alui blagoslovenie: zidi mitropolia în Târgoviște mare și frumos cu 8 turle și tot rătunde, cum să satură ochii tuturor de vederea ei, și încă mai zidi și altă biserică în Târgoviște den temelie, hramul sfântului și

să făcu mitropolie în Târgoviște

st. Gheorghie den Târgoviște.

marelui mucenică Gheorghie, cu clopotniță naltă pre tindă. Iară acea mănăstire Coziea, de care am povestit, aș înouit biserică cea vechă și aș pus icoane prea frumoșe, a sfintei și nedespărțită Troițe, și a prea curatei despuitoare și a lui Dumnezeu Născătoare și pururea Ficioră Maria, și alte poale de analoghiu și odăjdii multe și frumoșe; că acea mănăstire avea loră fără gălcăvă, și alése de petrecerea călugărescă depărtată de lume, și plină de toate bunătățile: cu munți mari și cu văi îngrădită și ocolită cu un rîu mare, și izvora mari și multe împrejurul ei, și are totă hrana călugărească, poeni și liveți, nucă și alți pomi roditori, fără de număr, vii și grădini, și acolo cură piatră pucioșe, și tot pământul împrejurul ei iaste pământu roditoriu; care și noi am văzut cu ochii noștri acel loc și i-am dis: pământul cel făgăduit. Iată într'acesta chip avea nevoiță și de Dumnezeescul lucru, carele era la Argeș. De acum pentru lungimea, să spunem mai prescurtu și să facem și sfârșitul aceștii cărți. Că porunci Négoe Vodă și pohti să vie toți arhiemdrîții den muntele cel sânt al Athonului, denpreună cu egumenii de la toate mănăstirile, și

chiamă pre
toți aleși
Sft. Agorii.

scrise și cartie. Iar Gavriil protul deca văzu cartea și scrisoarea Domnului, aciiși chiemă pre toți egumenii de la toate mănăstirile cele mari: dela Lavra, dela Vatoped, dela Iver, dela Hilandarū, dela Xeropotam, dela Caracal, de la bisérica lui Alimpie, dela Haritonul Coștomuz, care iaste lavra rumănescă, dela bisérica lui Filothei, dela Xinof, dela Zugrav, carea iaste lavră bulgărescă, dela Simensca, dela Dohiar, dela lavra rusescă, dela Pantocrator, dela Constamonit, dela sft. Pavel, și dela Onisat, dela bisérica lui sft. Grigorie și dela Silonpetra. Acești Egumeni toți veniră la igghimonul Négoe în țara rumănescă, denpreună cu Gavriil protul, carele fu' zis mai' sus.

chiemă pe
patriarhul

Deci chemă Domnul și pre Theoliptū țarigrădénul, care iaste Patriarhu a tótă lumea, și cu dinsul 4 Mitropoliți: dela Sereș, dela Sardie, dela Midia și dela Melichin, și veniră și ei și-i priimi Domnul cu mare cinste, și chemă și pre egumenii din țara sa pre toți și pre tot clirosul. Și merseră dinpreună cu Négoe igghimonul Panonii, și cu Macarie Mitropolitul țarei la mănăstirea cea noaoă și minunată dela Argeș, și făcură vecernie și colivă în lauda adormirei Prea Curatei Născătoarea lui Dumnezeu, și déde de luară toți oamenii den

tărnosania
Argeșului

colivă, după obicină. Apoi făcu cină ca se se și odihnescă oamenii, laudând pre Dumnezeu. Iar după cină tocară, și făcură bdenie toată noaptea patriarhul și ighimonul, denpreună cu mitropoliții carii fură ziși mai sus, cu protul și cu toți egumenii sft. Agorii și ai țării, și să ruga lui Dumnezeu cu rugăciuni și cu cântări. Iară alții oameni zicea toți: gospodi pomilui; și sfârșiră bdenia, când se vărsă zorile. Deci deca trecu l cés de zi în luna lui Avgust în 15 zile, traseră clopotele, ca se mérgă patriarhul cu mitropoliții, și cu tot clirosul denpreună, să târnosască biserica. Iar prestolul în oltariu tocmi-l și-l așeză însuși Négoe Vodă cu mâinile sale spre sfintiri, și așeză și făcătorele de minuni icoane a lui Pantocrator, și a Precești în biserică la locul lor, înpodobite tot cu aur și cu pietri scumpe; așjidiria puse și alte sfinte icoane în biserică câte încăpură, și în tindă pentre stâlpi; și céle din tindă era câte cu 2 fețe, și pedesupra cu bolte săpate cu meșteșugu și poleite; și era acéle icoane toate ferecate cu argint curat și poliite cu aur, între care icoane era și chipul sfântului Nifon ferecat tot cu aur, și cu pietri scumpe înfrămșet, atăta de mi-

nunaț, cât nu poate mințea omului să închi-
puiască și să spue. Decii deca târnoșiră bi-
serica, și așezară toate lucrurile și le sfin-
țiră, odihniră puținelū. Și iar mērseră la
biserica Domnul Nēgoe Vodă și Dōmna lui
Despina, și coconii carii îi dăruise Dumne-
zeū, și cu toți boiarii, fiind patriarhul cu
mitropoliții și cu toți egumenii și clirosul
în biserică. Iară deca sfârșiră Dumnezeiasca
liturghie, făcu Domnul ospăț mare și veselie
tuturor oamenilor, și-i dărui pre toți, pre
cei mari și pre cei mici, pre săraci și pre
văduve, pre mișei și pre cei neputérnici,
și tuturor cât li se cădea milă le dēde. Iar
slujba carea se făcuse fericitului Nifon se
blagoslovi de Theoliptū patriarhul, și de tot
soborul se se facă și se se așază pretutindinea,
și tocmiră de făcură și slujba sfinției sale
cu vecernie, cu utrane și cu liturghie. Și pu-
seră pre kir Iosif să fie arhimandrit într'acea
mănăstire noaoă și-l blagosloviră să facă li-
turghie cu bederniță; așjidiria toți câți vor
fi cu dinsulū tot să poarte bederniță. Și blago-
slovenie să dēde de kir Theoliptū patriarhul
și de tot soborul, cum și mai nainte se didēse
și să făcuse în Tismana cu blagoslovenie lui
Filothei patriarhul. Și tocmi să fie acēstea

Argeșul
arhiman-
drit

mănăstiri amândoo cinstite într'un chip, și arhimandrii și scaune mai mari de cât tóte mănăstirile țării Muntenesti; și să făcu lucrul acesta cu mare legătură și cu groaznic blestem. Iar mitropolia s'aũ mutatũ de la Argeșũ în Tãrgoviște. Și cum ȕise mai nainte sfântul Nifon, acum să umplu de Theoliptũ patriarhul Țarigradului, și de Macarie mitropolitul, și de Nėgoe Vodã Domnul Ungrovlahii, și de toți boiarii cei mari și cei mici și de tot sfântul sobor. Și așa să tocmi ca de acum nice o datã în vėci să nu mai fie mitropolie în Argeș, ce să fie mănăstire și arhimandrie, iar în Tãrgoviște să fie mitropolie stãtãtore cum s'aũ așezat; și să făcurã aceste lucruri cu mare oprėlã și blestem, ca să nu se mai clãtėscã nici se se mute în vėci nice de patriarh, nici de mitropolit, nice de Domn, nice de boiari nice odatã. Acėstea tóte să așazarã când fu cursul anilor 7025, luna lui Avgust 17 ȕile, în ȕilele credinciosului Domn Io Nėgoe Vodã, și aceluĩ Theoliptũ patriarhul Țarigradului, și a lui Macarie mitropolitul Ungrovlahii, în slava lui Dumnezeu și în frãmsețea și lauda a toatã țara Muntenescã. Direptũ acėia făcurã laudã Domnului și bo-

Mitropolie
în Tãrgo-
viște.

când se așe-
zarã lucruri
acestea

zriteci nief-
leat

iarilor și cuvinte de cinste și a toată curtea lui și tuturor ómenilor țării. Decî bunul și iubitorul de Christos Domnul Négoe Vodă le făcu mare cinste și-i dăruî cu multe daruri și-i lăsă de se dusără toți cari-și pre la locul seü. Iar mănăstirea cea noao den Argeș o îngradi împrejur cu curte de zid și înlăuntru curții făcu multe chilii călugărești, și o înfrămseță cu tot felii de trebuință, făcu trapezărie și magherniță, magupie, și povarnă de olovină pivniță, și clopotniță naltă, și puse clopote mari, și cu alte frămseți cu de toate o împodobi, și o făcu asemenea raiului lui Dumnezeü, iar în mijloc era acea casă Dumnezeiască stăndu ca și pomul cela al vieții, ce însă nu așa că dintr'acela măncară stremoșii noștri póma morții, iar dentr'acésta să mănâncă dătătoriul de viață trup și sânge al Domnului nostru Iisus Christos, care să junghe în tóte ȃilele întru ertarea păcatelor, și în viața de véci. Acéstea făcu bunul credincios Domn Io Négoe Vodă. Fericită să fie pomenirea lui și tot-deuna creștea și se înmulția bunătățile lui, în inima acestui bună Domn și scoase slujbă și rugăciuni dreptului și fericitului Nifon, părintele lui, și

închipuit
raiului

sprijinitoriul său. Iar rugăciunile lui îl păziea cu pace în domnia sa, și pre toți vrăjmașii îi supunea supt picioréle lui ; și cum înălță pre Avraam rugăciunea și dragostea și credința lui Melhisedec, și cum întăriră rugăciunile lui Samoil proroc și arhiereul pre David asupra lui Goliad, așa și acum ajutoră rugăciunile sfântului Nifon lui Négoe Vodă Domnul Panonii. Iar fericitul Nifon și atunci și acum tot iaste cu noi nevăduț, și măcar de și dănțuiaște în cer cu îngerii. Iar cei ci lăcuescū pre pământ și chiamă sfântul lui nume, nu se lipsescū de ajutoriul lui și credem că și după mórte trăiaște, după cuvântul Domnului nostru IisusChristos care zice:

băit. gl. 14
ațrt. gl. 17

Ioan gl. 30 cel ce va crede întru mine, măcarū de va și muri, va înviea. Iar acesta den nașterea sa fu tot robū dreptū împăratului ceresc, și păstoriū iar nu argatū și sfânt sfinților, și bisericū trāmbiță cu glas mare, carea chiamă toată pravoslavia, spre înțelégerea cea Dumnezeiască care rāsună tare și zice: fii omenești până când veți fi cu inimă gréle, până cându veți iubi cele deșarte și veți cerca minciunile. Să știți că aū minunat domnul pre prea cuviosul seū. O frāmseța pusnicilor și cărmaciul cel bun al pusnicilor, carele ești începător negălcevitor de cele Dum-

Psl. 4

mnețești și sprijinitore caldă împăraților și domnilor celor buni credincioși, și ajutor grabnic carele supui sub picioarele lor pre toți vrăjmașii și pizmașii, și frângi coarnele tuturor hulitorilor eretici, care săntu urâți lui Dumnezeu, și dai pace și liniște a totă lumea Dumnezeștilor biserici oamenilor creștini. Și păstorilor, cari îndreptéză dreptu și adevărat cuvântul lui Dumnezeu; așjidiria dá și mie spăsenie, celuia ce am scris Dumnezeiasca ta viață, den neștiință și neînvătătura mea, ce însă cu prea sfintele tale rugăciuni, că te am auzit cu urechile mele den sfânta și fericita ta gură, și de alți bărbați credincioși, care și eă însumi le-am văduț. Acéstea și eă încă le-am dat oamenilor, ca să cânte și să laude desevrășit Dumnezeiasca-ți patimă și frămsétea mărireii tale, întru slava lui Dumnezeu, ca și noi toți să ne învrednicim milei și buneii întâmplări, a Domnului nostru Iisus Christos, căruia i se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, cu al lui fără de început Tată, și cu prea bunul și sfântul făcătoriu de viață Duhă, acum și pururea și în vécii vérilor amin.

Sfârșitul traiului și vieței sfinției sale părintelui nostru
Nifon Patriarhu. ũ.

PISANIA MANASTIRII ARGIȘULUI.

Cu voia Tatălui și cu ajutoriul Fiiului și cu săvrășirea Duhului Sfântu, unul care iaste Troiță Dumneđeu slăvit, iată dar cu dor și nevoință amă pohtit a începe acéstă casă sfântă a prea sfintei și curatei de Dumnezeu Născătoare, și pururea fecioară Maria, în cinstita-i adurmire. Deci cât am aflat și am văzut, și am și înțeles puțin el den sfânta scriptură, care s'aŭ grăit de înseși gura Domnului nostru Iisus Christos sfânta Evanghelie și s'aŭ zis: că de vom avea credință cât iaste un grăunțu de muștariu să vor erta păcatele nóstre, ce întru noi nici atăta n'aŭ aflat; și într'alt loc iar zice la sfânta Evanghelie: orî cine va veni cătră mine nu-l voiŭ goni afară; și încă mai țece și dumnezeescul Zlatooust: de aŭ lucrat cineva den

ceasul dentăiū, să ia astăzi datoria cea diréptă; iar de va fi venit cineva după al 3 ceas, mulțămindu să prăznuiască; iar de va fi postit până după al șaselea ceas nimic să nu se îndoiască, că de nimic nu va lipsi; iar de va fi de al noalea ceas lipsit, să se apropie netemându-se nimic; iar de va veni la al 11 ceas să nu se témă de zăbavă, că domnul Christos iaste iubitoriū de oameni și priméște pre cel de apoi ca și pre cel dintăiū, și pre cel ce aū venit la al 11 ceas ca și pre cel ce aū lucrat den ceasul cel dentăiū, și pre cel de apoi milu-iaște, iară pre cel dentăiū mângăe și celuia plătéște, iar cestuia dăruiaște; și lucrarea cinstéște și ce iaste înainte pus păzéște. Dreptū acéia și voi, fraților, cari v'ați ostenit la acéstă sfântă casă, și cari ați fost saū bogati, saū sărac, saū flămânzi, saū setoși, saū văduve, saū din slugile mele, să nu gândiți în inimile voastre, că n'aū căutat Dumneđeū nice aū băgat samă ostenințele vóstre. Ce căutați de vedeți ce ziseră céste cuvinte din céstă sfântă scriptură mai de sus, că iaste iubitoriū de ómeni Christos și va priimi ostenințele vóstre și veți intra întru împărăția ceriului. Și eū robul Dumneđeului mieū Iisus Christos și al nevinovatei lui maici, măcar de și sânt cu întunérece de păcate spurcat, cum nu iaste nici unul din creștini, dela răsăritul soare-

lui până la apus, ce tot te rog prea curată Maica lui Dumnezeu pentru cei ce s'aũ ostenit la lucrul sfintei tale case, măcar fie ce creștin va va fi fostuși va fi lucrat cu multă ostenelă și nădușală, flămând și sătos, bătut sau înfruntat, priimește prea sfântă Fecioară și împărătesă ostenințele lor, și te rógă pentru dînșii cătră cela ce aũ născut din tine; să nu-rușinezi în zua judecării, ce să-ı alături să stea de adireapta sa, că eu sânt cel întunecat de păcate, și nici odată n'am făcut bine înaintea ta, nici n'am ostenit, nici am flămânzit, nici am însetoșat, nici am vărsat lacrăme și sudori nici odată, ce în toate zilele vieții mele am petrecut în odihnă, și în sațiu, și în bunătățile aceștii lumii deșarte. Dirept acéia eu măcar de și n'am putut să vă plătesc voao, săracilor lucrătorilor, sau pentru scumpetea mea, sau pentru căce sunt iubitor de argint sau de aur, ce cu mare păcat m'am înșelat; iar tu prea bună ajutătoare și prea curată împărătesă priimește să le fie plată den destul. Iar voi, fraților, mă ertați, iar nu mă blestemareți, ca și pre voi să vă iarte Domnul Dumnezeu și prea curata a lui Maică să vă miluiască, și din ce nu v'am putut da, Domnul

Dumnezeu și prea curata alui Maică să vă miluiască și să plătescă. Și tu prea sfântă Fecióră, carea ești nădejdea tuturor creștinilor și a mea lenevosul, care sunt născut în păcate, că eu sânt viița cea pustie și zmochinul cel sterp, și eu sânt oaia cea rătăcită în pustie, și nu sunt harnic să mă chem fiul tău, ce sunt foarte împresurat de păcate; ci te milostivește Stăpână prea sfântă, că nu fui ca cei lucrători de carii să zis mai sus, ce numai cum zice în sfânta Evanghelie: priiméște-mă tot ca pre unul din argații tăi, așa priiméște și pre mine robul tău Négoe Voivodul. Câți să pórtă cu duhul lui Dumnezeu sântu fii lui Dumnezeu nostru; acésta și eu robul Dumnezeu nostru Iisus Christos, Négoe Vodă, mi-am adus aminte că mulți împărați aũ împărătit și aũ viețuit pre acésta lume, iar împărăția cea ceréscă puțin o aũ dobândit, ce și eu silesc nu numai acésta domnie să o îndreptez, ce și pre Dumnezeu cu tot sufletul să-l iubesc, denpreună cu faptele céle bune; că și împărații și Domnii carii aũ fost biruitori mai nainte de noi auzindũ aceste cele pãmântești tocmindu-le și așezându-le bine aũ dobândit și cele cerești; iară cele pementești

rim. leat
zac. 97. a-
césta iaste
al doilea ta-
blă.

pementenilor le-aŭ lăsat, după cum ȃice cuvântul celuia ce iaste întru proroci împărat și lui Dumnezeu tată David : Fericit bărbatu carele face milă, că în tóte zile să îndulci de Domnul; și iar că: cu milosteniile să curătescŭ păcatele. Acestea văzindu-le și noi, cu dor și nevointă am pohtit cătră sfintele biserici a le zidi și a le rădica și a le înfrumseța. Cum aŭ făcut și aŭ rădicat și aŭ înfrumsețat și răposaii moșii și stremoșii noștri, și înălțându și împodobindu bisericile, s'aŭ făcut ctitori, așijderia și noi urmând cu dorul și cu pohta aceiora, să avem cătră sfânta și dumnezăiasca casă și lăcașul prea curatei și sfintei și laudatei noastre Stăpână și lui Dumnezeu Născătore, pururea feceoară Mariea, în cinstita-i adormire, carea o am aflat în Curtea de la Argeș véche și slabă, cu mila a lui Dumnezeu, și s'aŭ deschis luminele ochilor inimii, și cugetăm să zidim acéstă sfântă casă din temelie și să o rădicăm, și să o întărim; și o am a daos și cu bălți cu péște, cu sate și cu țigani, cu vămă și cu scule de aur și de argint, și cu mărgăritar și cu pietri scumpe făr preț. Decă în urma noastră pre cine

va alége Domnul Dumnezeu să fie domn, după petrecania noastră, și biruitoriu țării Ungrovlahiei, pre acela-lu jurăm cu numele lui Dumnezeu, carele au făcut ceriul și pământul, și al preacuratei Maici, și rog pre domnia lui și ȃic : biruitoare și unsoal lui Dumnezeu și iubitul lui, doamne, rogu-te pentru cęstă casă noao, carea o am rădicat în cinstita și slava lui Dumnezeu, să nu o lași să se pustiiască, ascultând pre cineva den ceș ce vor'grăi de rău cătră tine, sau să atingă mâna ta de scule și de avuție, ce fu zise, să o iaș; ce și dumnęta iar cât vei putea încă să o mai adaogă, ca să nu fie în ocara altor limbă, și lăcaș pasărilor și dobitoćelor și curvarilor; ce-ș fiș milostiv și tocmitoriu și căutatoriu și călugărilor, cariș vor lăcui într'ansa miluitor, ca să fie și domnieș tale ctitoriea desăvrășit, ca și noao cestor ce am trecut dentr'acęstă lume deșartă. Iar de va vrea mâna ta să se atingă să ia cevaș dentr'ansa mie nimic nu-mă iaș, nici te blestem, că de vei vrea să iaș măcar orș fiește ce, de la Maica cea curată a lui Dumnezeu iaș. Iar de vei vrea să mai adaogă și de la tine cevaș și să dai sfintei casă, să fiș blagoslovit de Domnul Dumnezeu, carele au făcut ceriul și

pământul și de preacurata lui Maică ; că eu doamne și frate și unsul lui Dumnezeu, după petrecania mea, dela nimini n'am nădejde să aibă pomenire și pamente fără numai dela Domnia ta. Iar dumnéta să aibă pamente întru împărăția ceriului, unde iaste bucuria cea neajunsă și netrecătoare, și fericirea cea fără sfârșit, întru carea te învrednicéscă Dumnezeu să fii Amin.

Și iar aducem aminte egumenilor și călugărilor, carii vor lăcui aici, ca de va aduce cineva ceva den sculele și din avuția boiarilor, să ascunză în mănăstire, măcar fie de ce témă și frică, egumenul și călugării să nu le priiméscă, ca nu-cum-va să cază mănăstirea în nevoe, pentru avuție striină. Iar egumenul său călugărul carele va lua avuție striină să o ascunză în mănăstire, acela să fie proclét și anathema. Amin, Amin, Amin.

Cuvântu de învățătură al bunului creștin
Domn Négoe Voivod Domnul Ungrovlahiei către 2
slugi credincioase ale sale și dragi carele să
lepădară de lume și să déderă vieții călugărești.

Laud nevoința, fericescū pre cela ce iaste
trăitoriū întru bunătați, bună-cuvăntare cu a-
devărat ție suflet și sfințire, după cum zice
Apostolul: căți să poartă de duhul lui Dum-
neđeū, acéia sunt fiiū lui Dumneđeū și slujii-
tori sfintei Troițe. Deci și voao să vă dea Dum-
nezeū tărie: ție, fătul mieū Iosafe, că eū fătul
mieū avém mult gândū și cuget bun spre tine
să te miluescū și să te cinstescū ; iar tu,
fătul mieū, ai părăsit cinstea mea și mila și
odihna. Direptū acéia Domnul Dumnezeū
să-ți dea cinste întru împărăția ceriului și
odihnă cu cei ce aū plăcut lui. Iar tu, fătul
mieū Varlaame, chieile domniei méle și că-
mara mea era în mâinile tale. Iară tu te
lepădași de cheile méle, și cămara mea o ai
năpustit. Dirept acéia să mi-ți deșchiză Dom-
nul Dumnezeū cămara ceriului și să mi-ți
fie ușile deșchise și neoprite, unde sântū
vămile céle înfricoșate în văzduh, că se

nu vă pae, feții mîei, că ați făcut lucru mic, ce ați făcut lucru foarte mare și multă Domnului nostru Iisus Christos, și multă bucurie iaste acum în cer de fapta voastră. Dirept acéia, feții mîei, priveghiați și vă rugați Domnului ziua și noaptea, că acésta iaste bucuria Domnului nostru Iisus Christos și a puterilor celor cerești; iară diavolul lui și slugilor lui rana cea mare; ce multă să vă păziți, feții mîei, de satana și de cursele lui, și de spurcații lui îngeri, și de ale lui scrănave cugete și gânduri. Că acésta bucurie ce ați făcut voi Domnului Christos, mare necaz și dosad ați făcut pângăritului aceluia duh, și iaste meșter și domirit spre răutatea firii și neamului nostru cestui omenesc. Că dentăiū făcu Dumnezeu pre om, adecă pre Adam, pre chipul său, și-i déde pricepere și-l puse să împărătescă și să biruască tóte câte era făcute pre pământ și paserile ceriului, și-i déde poruncă și învățătură den gura sa, și-i déde raiul în sama lui; iară dușmanul nostru satana să înbracă în trup de șérpe și merse de șopti cu meșteșugă la urechea Evei și-i zise să mănănce den pomul care poruncise Dumnezeu să nu mănănce, nici să atingă de din-sul. Decia luo de mănăcă și déde și lui Adam

de mănca, și să înșălară socotind, că vor fi Dumnezei, că așa-i amăgise și-i înșalasă satana. Decii fură gonii den raiu și din dulceta și din răpaosul lui; ce încă și acesta de se oștiți și să o socotiți, feții miei, că Adam nu era născut den păcate dupe cum suntem și noi, ce era zidit de însuși Dumnezeu, și iată că-l înșală sămănătoriul de păcate, adică vrăjmașul nostru diavolul. Direptu acéia, feții miei cei dragi, socotiți acesta, și vă păziți în toată vrémea pentru mântuirea voastră, ca să nu vă întórcă acel vrăjmaș dent'acestu lucru bun ce ați început, și la-ți pohțit, și să mâniați pre stăpănul cel bun și milostivú Dumnezeu; că sluga carea știe voia și pohta stăpănului să nu o va face, acela va fi mult căznit și aruncat în temniță; iar sluga carea nu știe voia și pohta stăpănului său nu va fi bătut multú. Iar diavolul totdeuna îndémná să facem păcate, ce să nu vă pae că veți birui pre spurcatul acela cu tária voastră saú cu lucrul ce ați făcut, ce numai cu ajutoriul Domnului Iisus Christos. Direptu acéia, feții miei să mi vă sculați noaptea în vrémea ceia ci se odihnăsc și paserile ceriului și peștii apelor, și să mi vă rădicați mâinile spre cer cu rugăciuni cătră milosti-

vul Domn și stăpân Iisus Christos, și lacrimi și cu suspini să strigați zicându: O Doamnă împărate a tot țiitoriul, noi sântem zidirea ta, ce nu lăsa pre noi zidirea ta, să fim batjocura satanii. Și așa Domnul Christos fiindu bun nu va lăsa pre voi zidirea sa, să fiți de răsul satanii, ce vă va milui și vă va îngrađi cu mila lui, și veți călca pre acel șarpe cumplit supt picioarele voastre. Și mai întâiu de toate, feții miei, să aveți între voi încuibat cu dragoste frica a lui Dumnezeu, că frica a lui Dumnezeu iese mumă tuturor bunătăților. Că den frica a lui Dumnezeu să naște postul; iară den postu curățiea; iară den curăție rugăciune, iară rugăciunea naște smerenie; smerenia naște dragostea, iar dragostea toată legea și prorocie razămă, cum iar mărturisește apostolul și zice: măcar de l-am da să-lu arză și să n'avem dragoste, nici un folos nu ne va fi. Deci lucrul acesta lucră și face cunună celora ce l-au dobândit, care sânt gătite de Domnul nostru Iisus Christos, să dea celor ce-l iubesc, când vaveni să judece zidirea sa de (la) Adam, omul cel dentăiu, și până astăzi și până în sfârșit. Direptu acéia, feții miei, priveghiați și vă păziți să nu

cum-va să fiți lipsiți de acele cunună; că voi sânteți viea Domnului Savaot și pomul cel bun care-și dă roada la vremea sa. Deci, feții miei, privighiați, ca, când va veni Domnul viei, să afle pomul său cu rod, și înflorit, și cu poame. Deca-l va afla înflorit și cu poame, lui îi va fi milă de dinsul, și-l va îngrădi, și-l va păzi de paserile cele réle și zvăpăiate. Iar de va afla pomul său fără de roadă și neînflorit, el îl va urâ, și sparge și gardul numai de cât, și va slobozi la dinsul paserile cele réle și cumplite, și-l va tăia den pământu, și-l va dezrădăcina și-l va arunca în matca focului celui de véc. Pentra acéia, feții miei, mi vă păziți, când va veni Domnul Iisus Christos, ca se nu vă afle ca pre pomul cel fără de rod, ca se nu vă năpustescă în groaza și în spaîma îngerilor celor drăcești, și să nu vă arunce afară peste gardul viei, ca pre acea viță, și în propasti și în foc, și să nu lăcuiți și voi cu îngerii drăcești cei groaznici, ci să mi vă aflați ca vița cea bună cu rod bun și înflorit, și să fiți îngrădiți și miluiți, și să nu vă fie nădēja numai pre post fără de rugăciune, sau spre rugăciune fără de post, sau pre post și pre rugă-

cîuni, făr de plecată smerenie, ce se fie acesteia toate lipite și împreunate. Căce că cununa de ce se învrăstează cu de tot felul de flori decî iaste mai frumoase. Direptă acéia vă aduc aminte feții miei să amestecați postul cu ruga, și cu post, și plecată smerenie, și cu dragoste; iar domnul nostru Iisus Christos va amesteca toate bunătățile în cununile voastre, că corabia carea o lovește vântul în mijlocul mării, și deî va fi funea împletită numai întroviță, iar vântul o bate și o clătêște și păn rupe funea, decî corabia să înecă, afundă și să cufundă, iar corabia căria îi iaste funea împletită în multe vițe pre acéia decî o bate vântul, iar vițele să ajută una cu alta și nu o poate rumpe, ce o scoate den fundși den adănc și nu-î iaste nimic. Direptă acéia vă dic feții miei, să mi vă îngrădiți cu dragostea lui Dumnezeu, și mintea să mi-vă fie sus cătră Dumnezeu, că mintea iaste steagul trupului și păn stă steagul la război, tot iaste războiul acela nebiruit și nepierdut, iar decî cade steagul războiului iaste biruit și nu știe unul pre altul cum pier; așijdirea și omul păn îi-iaste mintea cătră Dumnezeu el iaste ca oastea căia ceî stă steagul neclătît și

nu piere, iar omul ce nuși rădică mintea cătră Dumneđeū, el iaste ca oastea céia ceī cade steagul și-i iaste trupul aruncat (în) în-tunérecul cel împăclat, și în focul cel vécinic. Direptū acéia și vă dicū feții miei să vă aflați depururea cu minte și să vă păziți de înșălăciunea satanei că lui îi iaste mare năcazū și dosadū de acestū lucru al vos-tru ce ați făcut, și așa să știți că cum să bat valurile mării, așa să bate diavolul cu cugetele sale cele spurcate pentru voi, iar de va vedea că nu poate isprăvi nimic nici așa. el va meșteșugi și va îndemna, și va rădica asupra voastră oamenii care va părea vouă că sânt mai buni între alți oameni, preoți și călugări, și așa vă vor dosădi călugării și vor vrea să vă slăbească postu și ruga și vor zice pentru ce faceți multū de cât noi, și încă și cu urăciune mai mult vă vor urî, cât nu va putea ajunge la firea omenească, iar voi feții miei să știți că acélea arătări ale lor nu vor fi dela dănșii, ce vor fi vrajbe și arătări dievolești, saū măcarū de vor zice oame-nii saū va veni gând saū cuget la inima voastră, socotind pentru ce vă chinuiți tru-pul vostru cu post, că decă va da Dom-nul zile și viață atuncea la îmbătrânea-

țe ne vom posti, acélea vorbe și acélea gânduri să nu le credeți, că să știți ade-vărat că sântu unile sfaturi că acélea tot ale împiedecătoriului nostru ale diavolului, că bătrânețele cându vor veni, vor veni slăbiciune și cu slăbiciunea va veni și moartea. Că Domnul caută de la tot omul după cât îi iaste puterea țării lui, iară mai multu nu cere. Așijderea și voi feții miei pân puteți faceți nevointă, iar când nu veți putea, Dumnezeu știe de acéia că nu puteți, ce nu va cere dela voi mai multu, ce nu mai împotriva ca și omul, că pân iaste tânăr, și poate el să grijaște și stränge. Decî la bătrânețe de mai are putere a stränge el mai stränge, iară déca n'are îi iaste destul ce aũ strãnsu la tinerete. Direptu acéia feții miei pân sinteți tineri voi vă grijereți și strãngeți, ca de o va ajunge oare cându bătrânețele și veți slăbi, iar Dumnezeu va ști de acéia că n'aveți putere, ce veți avea ce ați strãnsă la tinerete, însă nu altă strãnsore, ce bunătăți sufletești, și o vor ajunge la bătrânețe; iar să mi o va ajunge moartea în tinerete, ce se zice nevointă spre Dumnezeu. Fericiți veți fi, așa privegheați cu postul și cu ruga, și cu smerenie, pentru că ruga și postul și sme-

reniea iaste un lucru mare, iată că vă arată feții miei ruga și postul, și smereniea cât iaste de mare și de puternică; că Moisi cu postul grăi cu Dumnezeu Savaoth, în muntele Sinai tață fățiși ca cum aru grăi cineva cu o soție a lui, și trecu pren fundul mării ca pre uscat. Ilie proorcul cu postul încue ceriul de nu ploă 3 ani, și 6 luni, și 'l sui Dumnezeu cu căruță de foc la ceriu. Pavel apostol, cu ruga și cu osteneța trupului să sui cu trupul până la al treilea cer, și acolo auzi graiure nespuse, de care nu iaste cu putere a grăi omul; însă zice că auzit nu mai de o parte. Vedeti feții miei cât iaste de mare tăriea postului, și a smereniei, și a rugăciunei; așa mi vă nevoiți și voi să auziți acéle glasuri care auzit și Pavel Apostol. Și să nu vă despărțiți de dinsele, că vă va fi multă jale deca vă veți dezlupi de dinsele și veți fi necăjiți și nemiluiți, și încă să vă feriți să nu cumva să auziți glasul cela cel auziră céle 5 fete care striga dinafară, pre ginerile Domnul Christos, dezicea, Doamne Doamne deschide-ne, iar el să vă răspundă zicându: adevărat nu vă știu. Direptu acéia feții miei, vă păziți de acelu glas, să nu'l

auză urechile voastre că cela ce aude glasul acela multă plânge, și să tânguiască foarte cu amar și nimea nu'i folosește. Și iară să mi vă fie mintea și cugetul cătră Dumnezeu, în toată vrémea, ziua și noaptea când va veni fiul omenesc să judece zidirea sa de'nceputul luméi; cum să vor arăta atuncea soțiile voastre; ceia ce au fost obidiți și scărbiți în céstă lume pentru direptate și cu câtă podóbă vor veni atuncea ceia ce au purtat pre Duhul cel sfântu întrânșii pentru nevoința lor. Și atuncea; vor veni cetele céle de mucenici, carele ș'au vărsat sângele pentru Christos de'și vor lua cununile céle împletite și îmfrământate. Așijdirea și direpții și cei ce au lucrat pre voia lui Dumnezeu, acéstea vor dobândi, și va împărți pre cei direpți den cei păcătoși; cum împarte păcurariul oile den capre; și va pune pre cei direpți dea dirépta, iară pre cei păcătoși dea stânga. Și atuncea cu multă dulcéță va grăi celor dea dirépta lui, și le va zice: veniți cătră mine toți cei osteniți și însărcați, să vă dau răpaos; și vor intra atuncea în bucuria Domnului lor, tot céte céte: apostoli, prooroci, mucenici, și gloatele de-

prodobnici ; și dreptii atunci vor lua cineș roada sa ce-aũ sămănat și ce rău aũ pătimit și aũ răbdat într'acestũ vécũ, atunci vor mănca roada ostenințelor lor, și va plăti Domnul tuturor după ostenințele lor. Atunci să va umplea gura lor, de bucurie și inimile lor de veselie nespūsă. Auziți ce răspunsũ va răspunde celor de-a stănga, că le va zice: duceți-vă dela mine blestemaților unde iaste gătit diavolului și îngerilor lui, pentru că n'ați ascultat învățăturile mele. Decĩ mi-vě zic feții miei, să nu cumva să rămâneți de soțiile vóstre, cum zice Ioan lěstvicinic: să alergăm feții miei, să alergăm pãn iaste vrémea de alergat, pentru că am rămas de soțiile noastre céle bune. De acum să ne întórcem, iar la cuvêtul ce-stă mai dendărăt; atunci să va strănge ceriul ca o trambă, și stélele vor cădea, și soarele va întuneca și nu'și va da lumina sa. Atunci să vor deșchide ceriurile, și îngerii vor alerga înainte lui strigând: iatã că vine ginerile; și atunci se va cutremura tot pãmântul de fața lui, ca apa mării. Și atunci va fi o turmă și un păstor, și să vor bucura toți dreptii denpreună cu îngerii la un loc în bucuria Domnului lor. Și

amar celor ce se vor lipsi de acea bucurie, că vor ~~sămâna~~ sămâna triști și rușinați și vor fi dați în mâinile celor îngeri nemilostivi și ale dracilor celor negri și groaznici. Luați aminte feții miei și socotiți câtă obidă și jale va fi atunci în inimile noastre; și dencătro vor începe a ne bate mai nainte, și a ne lovi preste obrază, încă a ne smulge și părul. Și câte lacrimi vor cură atuncea den ochii noștri. Socotiți suspinile de ce moarte vom povesti saă de ce nevoe. Căci că de va omul să facă milostenie; iar vrăjmașul nostru diavolul tot deuna împiedecă ca se nu miluiască; și-i sănt urăte toate bunătățile, și lucrurile lui Dumnezeu. Dirept acéia feții miei în toată vremea să vă aduceți aminte, de acel dor și pohtă ce fu zis mai sus, și de tănguirile și obida cea mare; ce mai bine să vă obidiți și vă rugați, și să suspinați aici. Iar întru împărăția ceriului voi să mi-vă mângăiați și să mi vă veseliți, și să mi vă postiți aici. Iar Domnul nostru Iisus Christos, și să mi vă sature denpreună cu cuvioșii săi, că toate nevoințele și îndreptările, feții miei, sănt-aici; ce tărguiți până stă tărgul de nu se sparge, faceți neguțatoriile,

ce se zice până iaste sufletul în trup. Iară déca se va sparge târgul, adecă déca să va dezlupi sufletul den trup. Decî nice o îndreptare nu se mai poate isprăvi. Aşij-direa şi voi feţii mîei, în loc de rîs şi de bucurie, pân avem vrême adaogeti plângerea şi întristăciunea, ca nu cumva apoi să plângeţi în temniţele Iadului, şi să nu folosiţi nimic. Şi încă vă mai rog, şi vă învăţ dragii mîei fii şi coconii mîei, cariî v'am născut prin Duhul Sfântu; să nu cumva să vă slăbéscă oamenii, că vor zice că de bucate şi de ostenélă dreaptă nu iaste păcat, că toate lucrurile satanii să ijdărăsc den bucate şi den băuturi, adecă den lăcomie. Că şi Adam nu greşi într'altu chip, nici pentru altu-ceva ce numai pentru lăcomiea şi pentru neascultarea; însă pohti mai vartos a fi Dumnezeu, şi așa să înşelă. Dreptu acéia fu goniţi den hrana Raiului. Decî feţii mîei, trupul omului iaste ca focul, iar mîncarea cea peste măsură iaste ca lémnele, ce cât bagî lémne în foc, atata se aţată şi să aprinde focul mai mare şi arde, cum zice unul din sfinţii cei mai mari. Iar de bagî lémne puţine, şi focul arde mai încet, într'acelaşi

chip iaste și trupul omului, când mănăncă multă fără măsură, elu să încinde ca și focul. Direptu acéia mi vă nevoiți cu postul și cu rugăciunea, să vă smeriți trupul. Că tóte bunătățile de la postu izvo-răscu. Iar Domnul nostru Christos nimic nu iubește ca trupul omului, ca și cumu iu-béște stupul albinile în fagurii săi cei cu miare. Iar și stupulă măcaru de și iu-béște și pohtéște pre albină în fagurii săi. Iar ele daca fugu de fumú năpustescú fagurii, și fugú și-í lasă pustii. Așjidirea și Duhulú sfântú fuge de cugetele céle spurcate. După acéia, feții miei, de va vrea Dumneđeú să mă împreune cu voi, câte voi ști noi vom vorbi, și mi o voi, învăța, iară nu den mintea mea, ce den învățatura Domnului Dumnezeului Iisus Christos. Inșă feții miei Ioasafe și Varlaame tot să mi vă aduceți aminte și de mine nechibzuitul și lenevosul, că cu adevă-rat eú sântú vița cea rea carea nu face rod, și óia cea rătăcită și pierdută în prăpastie și în surpăturile cele adănci și dăspăr-țit den turma Domnului nostru Iisus Chris-tos, și sântú încungiurat de fierăle céle réle și zvăpăiose și mânióse și cu dinții as-

cuțiți și slobozesc den ochi scănteii ca fulgerul. ~~Dizept~~ acéia feții miei, mi vă rog, să pomeniți și pre mine, în sfânta voastră rugăciune, și nu uitateți pre mine cela ce sunt oiaa cea rătăcită, și tatăl vostru ca să priiméscă și pre mine păcătoșul Domnului nostru Iisus Christos, pentru rugăciunea voastră, cătră turma sa. Inșă nu ca pre îngăduitorii săi, nici ca pre voi feții miei, ce ca pre unul den argații cei mai proști. Iară de mi se va întâmpla moarte mainaintea voastră, voi să-mi fiți ertați, și voi dragii miei încă să mă ertați, că pentru voi să dobândesc milă, și odihnă în ziua judecăței cu ruga prea curatei Fecioare, și a noastră stăpână Maria, și cu ajutoriul sfinților căți au slujit Domnului bine den véci amin.

Altă învățatură asemenea ceștia-lalte.

Cu adevărat ale rădăcinii cei bunc, bune și odraslele; și den curtea cea sfântă și fii sfinți vor ieși, și de nu va fi cetatea împăratului sfântă, nici fii nu vor eși sfinți. Ce cela ce iaste de dar, dar să i să dea; cela ce iaste de mertic, mertic să i să dea; cela ce iaste de cinste, cinste să i să dea; cela ce iaste de miluit să-l miluești. și cine iaste de ai fi eftin, eftin să-i fie, ce tu

fiind luminat și fiii tăi sânt luminați. Tu fiind iubitoriu de Christos și fiii tăi vor fi iubitori de Christos. Prea iubitul meu Iosafe, tu ai fost lumina ochilor miei, și luminarea cea prea luminată a inimei mele, o învățatură óre ce scrisésem să te înveți de la mine, ce Domnul nostru Iisus Christos să mi-te priiméscă și să mi-te învețe cu ugodnicii săi întru împărăția cereiului. Deci acéstă învățatură acum eū n'am cum o trimete unde ți-va zăcea trupul. Și iar voi sfinți părinți carii o veți afla a lăcui la acel loc, una pentru voia Domnului nostru Iisus Christos, alta pentru voia voastră, am grijă a milui acolo și a întări, ca să nu zacă acel trup sângur. Și óre ce va trebui la acel loc, măcar odăjdii, măcar bucate, măcar fiește ce eū am a mă osteni ca să aibă acel loc de tóte den destul.

Sfârșitul învățăturilor.

Să seștie că acéstă carte m'am ostenit eū mult păcătosul robul domnului Dumnezeului nostru Iisus Christos, Ioan Ermonah ot Bistrița, de o am scris cându am fost egumen la schitul părintelui Varlaam mitropolitul, care schit se chiamă Trivale, de lângă Pitești, domnind pre bunul și prea creștinul domn a toată țara

rumnescă. Ión Șerban Voevod. I mitropolit
Chir Teodosie. Noem. 4. Vătecenie. Léta
7191.

Și o am dat sfintei mănăstiri Bistriței.

Fă fiule céle ce-ți voiți porănci eă, și
te mântuiaște, că mergi în mâinile răilor.
Pentru al tēu priaten, fii neslăbindu-l.
Indémnă pre al tēu soț, pre care l-ai
chiezășuit. Nu da somnă ochilor lui ni-
ce adormitare geanelor tale, ca să te
mântuești, ca căprióra de clucsă, și ca
pasărea de mrėjă. Pasă cătră furnică o
lenevosule, și văzând rävneăște căilor
ei, și fii mai înțelept de cât dinsa, că
ia nefind lucrătoare de pământu, nice
având nevoitor nice supt stăpăn fiind,
gătiaște în vară hrană, și multă gătire
face în vrémea secerișului; saă pasă că-
tră albină, și vezi căt de lucrătoare iaste,
și cătă lucrare de scumpă face. Os-
tenélele ei pre împărați și pe proști că-
tră sănătate îi aduce, și iaste dragă tu-
tutor și cinstită, măcaru de iaste putia-
rea neputincioasă, înțelepciunea i se cin-
stéște cu carea se poartă. Dară tu lenevo-
sule până când zaci jos, și când te veri

scula den somnū, acum puținel dormi și puținel șazi, iară puținel veri adormita, și puțin apuci cu deagetele mănilor, iară după acéa va veni ție sărăciea ca un rău călătoriū, și meseretatea, ca un bun alergătoriū. Iară de nu vei fi lenevos va veni ca izvorul secerișul tăū, și meseretatea ca un rău alergătoriū se va duce de la tine. Omul nebun și călcătoriul de lege, umblă în căi nu bune, că acesta clipeaște cu ochiul, toacă cu picioarele, și învață amerințarea cu degetul. Cu inima cea răzvrătită cugetă ceale reale în toată vremea, unul ca acesta cetății val tocméște. Derept acésta de năprasnă va veni lui periciunea, tăierea și sfărămarea cea nevindecată, căce se bucură de toate carele nu iubeaște Dumnezeu, și se va sfărâma pentru necurăția sufletului. Ochiul dosăditoriului, limba nediréptă, mâinile ce varsă sânge dreptū, și inima ceaia ce cugetă cugete réle, și picioarele ce se pripescū a face răū, piardesevor. Ațată minciuna martorul nedireptul, și trimite judecări pe mijloc de frați. Fiiule păzēște legile părintelui tăū și nu lepăda învățăturile maicii tale.

SFÂRȘIT.

